

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel 23.1.2008
KOM(2008) 18 lõplik

2008/0015 (COD)

Ettepanek

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV,

milles käsitletakse süsinikdioksiidi geoloogilist säilitamist ning millega muudetakse nõukogu direktiive 85/337/EMÜ ja 96/61/EÜ, direktiive 2000/60/EÜ, 2001/80/EÜ, 2004/35/EÜ, 2006/12/EÜ ja määrust (EÜ) nr 1013/2006

(komisjoni esitatud)

{KOM(2008) 30 lõplik}
{SEK(2008) 54}
{SEK(2008) 55}

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Energiatõhusus ja taastuvad energiaallikad on pikas perspektiivis nii tarnekindluse kui ka kliima seisukohast kõige jätkusuutlikumad lahendused. Me ei suuda aga vähendada ELi ja kogu maailma süsinikdioksiidi heiteid 50 % võrra 2050. aastaks, kui me ei kasuta ära võimalust koguda tööstusrajatistest pärit süsinikdioksiidi ja säilitada see geoloogilistes formatsioonides (süsinikdioksiidi kogumine ja säilitamine). Järgmise 10 aasta jooksul asendatakse ligikaudu kolmandik olemasolevast kivisöel töötavate elektrijaamade võimsusest. Rahvusvahelisel tasandil põhjustab Hiina, India, Brasiilia, Lõuna-Aafrika ja Mehhiko energiatarbimine suure ülemaailmse nõudluse kasvu, mis rahuldatakse peamiselt fossiilkütuste abil. Käesoleva õigusliku raamistiku eesmärk on tagada, et süsinikdioksiidi kogumist ja säilitamist kasutataks kui ühte võimalust olukorra leevendamiseks ja et seda tehtaks turvaliselt ja vastutustundlikult.

Üldine taust

Komisjoni teatistes, milles käsitletakse ühenduse eesmärki piirata kliimamuutust 2° C-ga, on selgitatud, et ülemaailmne süsinikdioksiidi heite vähendamine 50 % võrra 2050. aastaks eeldab arenenud riikides heite vähendamist 30 % võrra 2020. aastaks ja 60–80 % võrra 2050. aastaks ning et selline vähendamine on tehniliselt võimalik ja selle tulud ületavad kaugelt kulusid, kuid selle saavutamiseks tuleb ära kasutada kõik leevendamisevõimalused, kaasa arvatud süsinikdioksiidi kogumine ja säilitamine.

Euroopa kliimamuutuste programmi teise etapi (ECCP II) raames loodi süsinikdioksiidi kogumise ja geoloogilise säilitamise töörühm. Töörühm rõhutas nii süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise poliitika kui ka õigusraamistiku arendamise vajadust. 2007. aasta jaanuari teatistes fossiilkütustest säästva elektritootmise kohta visandati komisjoni 2007. aasta tegevuskava, mille juurde kuulub tugeva haldusraamistiku loomine süsinikdioksiidi kogumiseks ja säilitamiseks.

Euroopa Ülemkogu Brüsseli istungil 2007. aasta märtsis ärgitati seejärel liikmesriike ja komisjoni looma ka vajalik tehniline, majanduslik ja õigusraamistik süsinikdioksiidi keskkonnaohutuks kogumiseks ja säilitamiseks.

Ettepaneku valdkonnas kehtivad õigusnormid

Süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamisega kaasneva ohu ohjamiseks on võimaluse korral kasutatud kehtivaid õigusnorme. Direktiivi 96/61/EÜ saastuse kompleksse vältimise ja kontrolli kohta (edaspidi „IPPC direktiiv“) kasutatakse süsinikdioksiidi kogumisega kaasnevate ohtude reguleerimiseks. Direktiivi 85/337/EMÜ teatavate projektide (EIA) keskkonnamõju hindamise kohta kasutatakse süsinikdioksiidi kogumise, torustranspordi ja säilitamise

keskkonnamõju hindamiseks. Direktiivi 2004/35/EÜ keskkonnavastutuse kohta kasutatakse, et reguleerida vastutust süsinikdioksiidi kogumisest ja säilitamisest tuleneva kohaliku keskkonnakahjustuse eest. Direktiivi 2003/87/EÜ, millega luuakse kasvuhoonegaaside saastekvootidega kauplemise süsteem, kasutatakse, et reguleerida vastutust kliimakahjustuse eest, nõudes lekke korral saastekvootide tagastamist.

Kooskõla Euroopa Liidu muude põhimõtete ja eesmärkidega

Ettepanek on kooskõlas säästva arengu strateegiaga, kuna see viib tarnekindluse vastavusse kliimamuutuse eesmärkidega. See on kooskõlas majanduskasvu ja töökohtade loomise strateegiaga, kuna süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise võimaldamine edendab uuendusi ja võib-olla isegi määrab kindlaks ELi positsiooni uue tehnoloogia turul.

2. KONSULTEERIMINE HUVITATUD ISIKUTEGA JA MÕJU HINDAMINE

Konsulteerimine huvitatud isikutega

Konsultatsioonimeetodid, peamised sihtvaldkonnad ja vastajate üldiseloostus

Konsulteeriti peamiselt sidusrühmadega peetud kohtumiste käigus. Euroopa kliimamuutuste programmi süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise kolmas töörühm kogunes 2006. aasta esimesel poolel neli korda. Internetis teemal „Süsinikdioksiidi kogumine ja säilitamine maa all – kas peaksime muretsema?” peetud arutelu käigus saadi 787 vastust. 8. mail 2007 toimus ulatuslik sidusrühmade kohtumine, kus komisjon esitas oma õigusraamistiku kavandi ja andis võimaluse seda kommenteerida. Ettepaneku konkreetsete aspektide arutamiseks korraldati väiksemate rühmade täiendavaid sihtotstarbelisi kohtumisi.

Vastuste kokkuvõte ja nende arvessevõtmine

Internetis peetud konsultatsioonist ilmnis tugev toetus põhieesmärkidele, mis visandati teatises KOM(2006) 843 (lõplik) säästva elektritootmise kohta fossiilkütustest. Sidusrühmad tundsid muret eelkõige selle üle, et jõupingutused võidakse suunata mujale kui energiatõhususele ja taastuvatele energiaallikatele, ning selle üle, kuidas tagada säilitatud süsinikdioksiidi maa alla jäämine. Sellised eesmärgid nagu energiatõhususe suurendamine 20 % võrra 2020. aastaks ja taastuvate energiaallikate osakaalu tõstmine 20 %-ni lõplikust energianõudlusest tagavad nende algatuste püsimise kliima- ja energiapoliitika keskmes. Seda võimaldav õiguslik raamistik keskendub säilitamise ohutusele, milles sidusrühmad näevad suurimat turvalisusega seotud probleemi.

Komisjoni kavandatud õiguslik raamistik kiideti üldiselt heaks. Subsidiaarsuse ja proportsionaalsusega seotud asjaolude tõttu leiti, et veidi problemaatilised on komisjoni kavandatud volitused kiita heaks või lükata tagasi liikmesriikide pädevate asutuste tehtud loa andmise otsuse kavandeid. See probleem on lahendatud läbivaatamisnõude kehtestamisega ELi tasandil, kusjuures tagatud on, et lõplik sõnaõigus jääb siiski liikmesriigi pädevale asutusele.

Osa vastajatest (peamiselt valitsusvälised organisatsioonid) tervitas kohustusliku

süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise nõude rakendumist konkreetsest kuupäevast alates, kuid teised kahtlesid selle kasulikkuses. Kahtlused tulenesid seisukohast, et vastav tehnoloogia ei ole piisavalt arenenud, et selle kasutamist kohustuslikuks teha, ja et sellise otsuse mõju energiaallikate struktuurile ei ole võimalik prognoosida. Komisjon analüüsis mõjuhinnangus süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise kohustusliku nõude majanduslikku, sotsiaalset ja keskkonnamõju ning leidis, et praegu tuleks kohustuslik nõue jätta kehtestamata.

Interneti kaudu toimus avalik arutelu alates 19.02.2007 kuni 30.04.2007. Komisjon sai 787 vastust. Tulemused on avaldatud aadressil http://ec.europa.eu/environment/climat/ccs/index_en.htm.

Ekspertiarvamuste kogumine ja kasutamine

Asjaomased teadus-/erialavaldkonnad

Peamised valdkonnad, milles kasutati teadusajutundjate abi, olid: energiamodelleerimine, et prognoosida süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise edendamise eri võimaluste tulemusi; säilitamisvõimsuse olemasolu ja tõenäolise kasutuse hindamine nende stsenaariumide alusel kogu Euroopas; kõnealuse tegevuse keskkonnamõju hindamine ja riskijuhtimise raamistiku väljatöötamine sellise mõju vähendamiseks.

Kasutatud meetodika

Energiaststsenaariumide modelleerimine toimus Ateena Riikliku Tehnikaülikooli (NTUA) PRIMESi mudeli abil. Tulemusi kasutati seejärel ELi kogumis-, transpordi- ja säilitamisvõrkude mudeli väljatöötamiseks, kasutades kuuenda teadusuuringute raamprogrammi CASTOR projekti raames väljatöötatud töövahendit heiteallikate ja potentsiaalsete hoiukohtade vastavusse viimiseks ning kuuenda teadusuuringute raamprogrammi GEOCAPACITY projekti säilitamisvõimsuse andmebaasi. Nende stsenaariumide keskkonnamõju hinnati õhukvaliteedi seisukohast Rahvusvahelise Rakendusliku Süsteemanalüüsi Instituudi (IIASA) POLESi mudeli abil ja kõigi muude keskkonnamõjude seisukohast konsultatsioonifirma Environmental Resources Management (ERM) väljatöötatud meetodika abil. Asjakohaseid riskijuhtimisstrateegiaid käsitlevad tehnilised andmed saadi ERMi ja Madalmaade Energiauringute Keskuses (ECN) väljatöötatud meetodite abil, Kirde-Atlandi merekeskkonna kaitse komisjoni aruteludest ja nende tulemusel Kirde-Atlandi merekeskkonna kaitse komisjoni 2007. aasta koosolekul vastu võetud riskijuhtimise raamistikust (FRAM) ning kuuenda teadusuuringute raamprogrammi CO2ReMoVe projektist.

Peamised organisatsioonid/ekspertid, kellega konsulteeriti

Ateena Riiklik Tehnikaülikool energiamodelleerimise valdkonnas; Madalmaade teaduslike rakendusuuringute organisatsioon (TNO), Suurbritannia Geoloogiateenistus, Taani ja Gröönimaa Geoloogiateenistus (GEUS) ja teadusorganisatsioon SINTEF ning kuuenda teadusuuringute raamprogrammi projektid CASTOR ja GEOCAPACITY; kuuenda teadusuuringute raamprogrammi projekt CO2ReMoVe; ECN, ERM ja IIASA keskkonnaohu hindamise ja riskijuhtimise valdkonnas. Eriti kasulik oli arutelu fossiilkütuseid

kasutavate nullemissiooniga elektriijaamade Euroopa tehnoloogiaplatvormiga (ETP-ZEP), mis on komisjoni toel tegutsev sidusrühmade algatus. Teisteks olulisteks sisenditeks olid valitsustevahelise kliimamuutuse rühma (IPCC) dokumendid ja Rahvusvahelise Energiaagentuuri materjalid, eelkõige selle kasvuhuonegaasi uurimis- ja arendustegevuse programm.

Saadud ja kasutatud teabe kokkuvõte

Arutatud on tõsiste ja pöördumatute tagajärgedega ohtude olemasolu. Selles suhtes ei olda siiski üksmeelsel seisukohal.

See ei tähenda, et süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamisega ei kaasne mingeid riske. Selles küsimuses tõstatatud (Krakowi Teadus- ja Tehnoloogiaülikooli poolt komisjonile saadetud kirjas) konkreetset probleemi ei ole siiski laiemat kõlapinda leidnud. Tegelikult on teadlased üldiselt ühel arvamusel, mis on kõige paremini väljendatud IPCC eriaruandes süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise kohta, et nõuetekohaselt valitud, hallatud ja kasutuselt kõrvaldatud säilitamiskohtade korral on lekkimise ja eelkõige pöördumatute tagajärgede oht tegelikult väike. Käesoleva ettepaneku eesmärk on kehtestada säilitamiskohtade nõuetekohase valimise, haldamise ja kasutuselt kõrvaldamise kord.

Ekspertiarvamuste avalikustamiseks kasutatud vahendid

Kasutatud IEA ja IPCC dokumendid on juba avalikustatud. Mõju hindamise kohta avaldatakse Internetis PRIMES-stsenaariumid, samuti IIASA, TNO ja ECNi/ERMi projekte käsitlevad aruanded.

Mõju hindamine

Mõju hindamisel katsuti leida parim viis süsinikdioksiidi kogumise, transpordi ja säilitamise reguleerimiseks ning sobivaid võimalusi süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise stimuleerimiseks. Kahes järgmises lõigus käsitletakse reguleerimist, ülejäänutes stimuleerimist.

Süsinikdioksiidi kogumise ja transpordi reguleerimiseks valiti konservatiivne käsitlusviis. Kuna süsinikdioksiidi kogumise ja transpordi ning sarnaste juba reguleeritud tegevustega (nt maagaasitorustikud) kaasnevad ohud on suhteliselt sarnased ja seega ei ole põhjust kohaldada nende tegevuste suhtes erinevat kohtlemist, kasutatakse kõnealuste tegevuste puhul kehtivaid õigusraamistikke.

Säilitamisega kaasnevate riskide reguleerimise võimalused olid i) heitkogustega kauplemise direktiiv, ii) IPPC direktiivi kasutamine, iii) jäätmeid reguleerivate õigusaktide kasutamine ja iv) uue raamistiku väljatöötamine. Heitkogustega kauplemise direktiiv ei ole ettenähtud süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise keskkonnaohu täielikuks reguleerimiseks ning IPPC direktiiv ja jäätmeid reguleeriv ühenduse õigustik ei ole hästi kohandatud süsinikdioksiidi säilitamise reguleerimise spetsiifilistele nõuetele ning neid saaks kohandada vaid ulatusliku muutmise abil. Seetõttu otsustati välja töötada uus raamistik.

Stimuleerimisvõimalused olid: i) võimaldada süsinikdioksiidi kogumist ja säilitamist heitkogustega kauplemise direktiivi alusel ja lubada süsinikuturul

otsustada selle kasutuselevõtmise üle ja ii) lisaks punktile i muuta süsinikdioksiidi kogumine ja säilitamine (ka moderniseerimine) pärast teatavat kuupäeva kohustuslikuks. Süsinikdioksiidi kohustuslik kogumine ja säilitamine soodustab selle varasemat kasutuselevõtmist, kuid sellega kaasnevad olulised lisakulud; süsinikuturg hakkab süsinikdioksiidi kogumist ja säilitamist kasutama juhul, kui see on tasuv. Praeguses etapis otsustati jätta süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise kohustus kehtestamata.

Komisjon teostas töökavas nimetatud mõju hindamise, mille aruanne on avaldatud aadressil:

http://ec.europa.eu/environment/climat/ccs/index_en.htm.

3. ETTEPANEKU ÕIGUSLIK KÜLG

Kavandatud meetmete kokkuvõte

Ettepanek tagab süsinikdioksiidi kogumise reguleerimise direktiivi 96/61/EÜ alusel ja nii süsinikdioksiidi kogumise kui ka torutranspordi reguleerimise direktiivi 85/337/EMÜ alusel. Kuid peamiselt reguleeritakse sellega süsinikdioksiidi säilitamist ja kõrvaldatakse kehtivates õigusaktides olevad takistused süsinikdioksiidi säilitamisele.

Õiguslik alus

EÜ asutamislepingu artikli 175 lõige 1.

Subsidiaarsuse põhimõte

Subsidiaarsuse põhimõtet kohaldatakse niivõrd, kuivõrd ettepanek ei kuulu ühenduse ainupädevusse.

Liikmesriigid ei saa täiel määral saavutada ettepaneku eesmärgi järgmis(t)el põhjus(t)el.

Liikmesriikide meetmetest üksi ei piisaks süsinikdioksiidi säilitamise suhteliselt kõrgetasemelise keskkonnakaitsealase tõhususe tagamiseks kogu Euroopas. Liikmesriikide meetmed ei suudaks hõlmata lubade välja andmist piiriülestele säilitamiskohtadele või tagada võrdset juurdepääsu transpordi- ja säilitamisvõrgule kogu Euroopas. Loatingimuste ja riigile säilitamiskoha eest vastutuse üleandmise tingimuste kehtestamine liikmesriigi tasandil võib moonutada konkurentsi.

Seotud ja säilitatud süsinikdioksiidi peetakse heitkogustega kauplemise süsteemi alusel mittetekitatuks. Kui võrreldavat säilitamiskindlust ei saavutata kogu Euroopas, moonutab see süsinikuturgu ja liikmesriikide kliimaeesmärgi ei ole võimalik tõhusalt saavutada.

Ühenduse meetmetega saavutatakse ettepaneku eesmärgid paremini järgmis(t)el põhjus(t)el.

ELi meetmetega suudetakse tagada eespool kirjeldatud probleemide järjekindel lahendamine, kuna kehtestatakse ühtsed loatingimused ja vastutuse riigile

üleandmise ühtsed tingimused ning transpordile ja säilitamisele võrdset juurdepääsu ning piiriülestele säilitamiskohtadele lubade väljaandmist käsitlevad sätted. Suudetakse tagada keskkonna ja inimeste tervise ühtlaselt kõrgel tasemel kaitse kogu Euroopas ja hoida ära süsinikuturu moonutamine.

See lähenemisviis on kooskõlas teistes valdkondades kasutatud lähenemisviisiga, kuna keskkonnoahu ja konkurentsi mõju poolest võrreldavaid tegevusvaldkondi (nt prügilad) reguleeritakse samadel põhjustel ELi tasandil.

Lubade, käitamise ja seire ning sulgemise nõuded piirduvad nendega, mis on vajalikud, et tagada võrreldaval tasemel keskkonnakaitse kogu ELis. Muud meetmed piirduvad valdkondadega, kus liikmesriikide meetmed üksi võivad põhjustada konkurentsi moonutamist: vastutuse üleandmine riigile, rahaline tagatis kohustuste katmiseks ja juurdepääs transpordi- ja säilitamisvõrgule.

Seetõttu on ettepanek kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega.

Proportsionaalsuse põhimõte

Ettepanek on proportsionaalsuse põhimõttega kooskõlas järgmis(t)el põhjus(t)el.

Valitud õigusakt on direktiiv, kuna sellega kehtestatakse süsinikdioksiidi säilitamise eesmärgid ja üldnõuded, jättes samal ajal nende rakendamise üksikasjad liikmesriikide otsustada.

Säilitamiskohtade lubade väljaandmise ning kirjeldamise, seire ja sulgemise nõuded on olulised keskkonnoalase tõhususe tagamiseks ja konkurentsi moonutamise ohu vältimiseks. Kohavalikule ja seirele kehtestatud nõuded peavad eelkõige olema piisavalt üksikasjalikud, et tagada juba alguses kõrgel tasemel keskkonnakaitse ja üldsuse usaldus. Lubade läbivaatamine komisjoni poolt annab täiendava kindluse esimese põlvkonna säilitamiskohtade ohutuse suhtes ja väärtuslikke kogemusi säilitamiskohtade kirjeldamise ja seire valdkonnas. Need kogemused võimaldavad komisjonil kehtestada õigel ajal täiendavaid rakenduseeskirju ja suuniseid. Komisjon hindab 2015. aastaks lubade läbivaatamise jätkuvat vajalikkust ja võib soovitada asjakohaste meetmete kohaldamist.

Õigusakti valik

Kavandatud õigusakt: direktiiv.

Muud õigusaktid ei oleks asjakohased järgmis(t)el põhjus(t)el.

Lubade väljaandmise kord peab olema õiguslikult siduv, et tagada nõutaval tasemel keskkonnakaitse. Määrus ei ole asjakohane, kuna nõuded sätestatakse viisil, mis jätab rakendamisel otsustusõiguse liikmesriikidele.

4. MÕJU EELARVELE

Loa andmise otsuste kavandite läbivaatamisele komisjoni poolt kulub eelarvest

ligikaudu 0,76 miljoni eurot aastas.

5. LISATEAVE

Lihtsustamine

Ettepanekuga nähakse ette õigusaktide lihtsustamine ja (ELi või riiklike) ametiasutuste halduskorra lihtsustamine.

Ettepaneku rakendamata jätmise korral kohaldataks süsinikdioksiidi kogumisele ja säilitamisele mitmeid jätmeid, vett ja tööstusheiteid reguleerivaid kehtivaid õigusakte ja olukord oleks õiguslikult ebakindel. Käesoleva ettepanekuga määratakse selgelt kindlaks, milliseid olemasolevate õigusaktide sätteid tuleks kohaldada süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise teatavate aspektide suhtes.

Selle asemel et kohandada süsinikdioksiidi säilitamise reguleerimiseks vett, jätmeid ja tööstusheiteid reguleerivaid norme ülevõtva õigusakte, piisaks ühestainsast raamistikust.

Ettepanek kuulub komisjoni töö- ja õigusloomeprogrammi viitenumbri 2007/ENV/004 all.

Vastavustabel

Liikmesriigid peavad komisjonile edastama direktiivi siseriiklikku õigusesse ülevõetavate sätete teksti ning nende sätete ja käesoleva direktiivi vastavustabeli.

Euroopa Majanduspiirkond

Kavandatud õigusakt käsitleb EMPga seotud küsimust ning seetõttu tuleks seda laiendada EMPl.

Ettepaneku üksikasjalik selgitus

1. peatükis käsitletakse sisu, reguleerimisala ja mõisteid. Neis artiklites on eelkõige sätestatud, et geoloogilise säilitamise eesmärk on tagada süsinikdioksiidi püsiv sidumine maa all ja et veesambas säilitamine on keelatud.

2. peatükis käsitletakse kohalikut ja uuringuluba, selgitades, et liikmesriigid määravad säilitamiseks lubatud piirkonnad ja säilitamiskoha kasutustingimused, ning see sisaldab ka uuringute tegemist reguleerivaid sätteid.

3. peatükis käsitletakse säilitamisluba. Artiklis 10 sätestatakse loa andmise otsuse kavandi läbivaatamine komisjonis. Komisjon võib esitada arvamuse, mida pädev asutus arvestab lubava otsuse tegemisel. Siinjuures on veel üks oluline säte on keskkonnamõju hindamise direktiivi (85/337/EMÜ, muudetud direktiiviga 97/11/EÜ) kohaldamine süsinikdioksiidi säilitamiskohtade suhtes artikli 29 lõike 1 punktis b, tagades seega mõju hindamise ja avaliku arutelu.

4. peatükis käsitletakse käitamist, sulgemist ja sulgemisjärgseid kohustusi, kaasa arvatud süsinikdioksiidiga seotud nõuetekohasuse näitajaid, seire- ja

aruandluskohustust, kontrolli, eeskirjade eiramise ja/või lekke korral võetavaid meetmeid ning rahalise tagatise andmist.

5. peatükk sisaldab transpordile ja säilitamisele juurdepääsu reguleerivaid sätteid. 6. peatükis on üldsätted pädeva asutuse, piiriülese koostöö, sanktsioonide, aruandluse, muutmise ja asjakohaste komiteemenetluste kohta. 7. peatükki on koondatud teistes õigusaktides tehtavad vajalikud muudatused, kaasa arvatud vett ja jäätmeid reguleerivate õigusaktide paratamatu kohandamine, ning 8. peatükk sisaldab tavapäraseid lõppsätteid.

I lisas on esitatud artiklis 4 osutatud säilitamiskoha kirjeldamise ja riskianalüüsi nõuete üksikasjalikud kriteeriumid. II lisas on toodud artikli 13 kohasele seirele kehtestatud nõuete üksikasjalikud kriteeriumid.

Ettepanek

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV,

milles käsitletakse süsinikdioksiidi geoloogilist säilitamist ning millega muudetakse nõukogu direktiive 85/337/EMÜ ja 96/61/EÜ, direktiive 2000/60/EÜ, 2001/80/EÜ, 2004/35/EÜ, 2006/12/EÜ ja määrust (EÜ) nr 1013/2006

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut ja eriti selle artikli 175 lõiget 1,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut¹,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust²,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust³,

toimides asutamislepingu⁴ artiklis 251 sätestatud korras

ning arvestades järgmist:

- (1) Nõukogu 15. detsembri 1993. aasta otsusega 94/69/EÜ (Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kliimamuutuste raamkonventsiooni sõlmimise kohta)⁵ heakskiidetud Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kliimamuutuste raamkonventsiooni lõppeesmärk on saavutada kasvuhoonegaaside kontsentratsiooni stabiliseerumine atmosfääris tasemeni, mis võimaldab vältida inimtegevusest tulenevaid ohtlikke kliimasüsteemi häireid.
- (2) 22. juuli 2002. aasta otsusega nr 1600/2002/EÜ, millega võetakse vastu kuues keskkonnaalane tegevusprogramm,⁶ kehtestatud ühenduse kuendas keskkonnaalases tegevusprogrammis seatakse kliimamuutus prioriteediks. Kõnealuses programmis tõdeti, et aastatel 2008–2012 on ühendus kohustunud vähendama kasvuhoonegaaside heitkoguseid 1990. aasta tasemega võrreldes 8 % ja pikemas perspektiivis tuleb kasvuhoonegaaside heitkoguseid kõikjal maailmas vähendada 1990. aasta tasemega võrreldes ligikaudu 70 %.

---

¹ ELT C [...], [...], lk [...].

² ELT C [...], [...], lk [...].

³ ELT C [...], [...], lk [...].

⁴ ELT C [...], [...], lk [...].

⁵ EÜT L 33, 7.2.1994, lk 11.

⁶ EÜT L 242, 10.9.2002, lk 1.

- (3) Komisjoni 10. jaanuari 2007. aasta teatise „Ülemaailmse kliimamuutuse piiramine 2 Celsiuse kraadiga – Edasine tegevuskäik aastaks 2020 ja järgnevateks aastateks”⁷ on selgitatud, et ülemaailmne kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamine 50 % 2050. aastaks eeldab arenenud riikides kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamist 30 % 2020. aastaks ja 60–80 % 2050. aastaks, et see vähendamine on tehniliselt võimalik ja selle tulud ületavad kaugelt kulusid, kuid et selle saavutamiseks tuleb kasvuhooneefekti leevendamiseks rakendada kõiki võimalikke meetmeid.
- (4) Süsinikdioksiidi kogumine ja geoloogiline säilitamine on kliimamuutuste mõju leevendamise vahend. See seisneb tööstusrajatiste tekitatava süsinikdioksiidi kogumises, selle transpordis säilitamiskohta ja selle juhtimises sobivasse geoloogilisse formatsiooni püsiva säilitamise eesmärgil.
- (5) Euroopa kliimamuutuse programmi teise etapi (ECCP II) raames, mis kehtestati komisjoni 9. veebruari 2005. aasta teatisega „Kuidas võita lahing globaalse kliimamuutuse vastu?”,⁸ et valmistada ette ja uurida ühenduse tulevast kliimapoliitikat, loodi süsinikdioksiidi kogumise ja geoloogilise säilitamise töörühm. Töörühma ülesanne oli uurida süsinikdioksiidi kogumist ja säilitamist kui kliimamuutuse mõju vähendamise vahendit. Töörühm avaldas üksikasjaliku reguleerimist käsitleva aruande, mis võeti vastu 2006. aasta juunis. Töörühm rõhutas nii süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise poliitika kui ka õigusraamistiku väljatöötamise vajadust ning ärgitas komisjoni seda teemat edasi uurima.
- (6) Komisjoni 10. jaanuari 2007. aasta teatise „Säästev elektritootmine fossiilkütustest: nullilähedased söe põletamise heitkogused pärast 2020. aastat”⁹ rõhutati, et on vaja süsinikdioksiidi lekkimise integreeritud ohuhindamisele tuginevat õigusraamistikku, mis hõlmab kohavaliku nõudeid, mille eesmärk on viia lekkeoht miinimumini, säilitamise järelevalve ja aruandluse korda ning lekke esinemise korral võetavaid piisavaid puhastusmeetmeid. Teatise on visandatud komisjoni tegevuskava selles valdkonnas 2007. aastaks, millega nähti ette tugeva haldusraamistiku loomine süsinikdioksiidi kogumiseks ja säilitamiseks, sealhulgas õigusraamistiku, stimuleerimisraamistiku ja tugiprogrammide väljatöötamine ning välispoliitiliste aspektide (tehnoloogiaalane koostöö oluliste riikidega süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise valdkonnas) käsitlemine.
- (7) 8.–9. märtsi 2007. aasta Euroopa Ülemkogul kutsuti samuti liikmesriike ja komisjoni üles tegema tööd uurimis- ja arendustegevuse tõhustamiseks ja vajaliku tehnilise, majandusliku ja õigusraamistiku loomiseks, et kõrvaldada olemasolevad õiguslikud takistused ja võtta võimaluse korral uutes fossiilkütusel töötavates elektrijaamades aastaks 2020 kasutusele keskkonnaohutu süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise tehnoloogia¹⁰.
- (8) Rahvusvahelisel tasandil on õiguslikud takistused süsinikdioksiidi geoloogilisele säilitamisele merepõhjaalustes geoloogilistes formatsioonides kõrvaldatud vastavate riskijuhtimisraamistike vastuvõtmisega jätmete ja muude ainete kaadamisega põhjustatava merereostuse vältimise konventsiooni (1972. aasta Londoni

⁷ KOM(2007) 2 lõplik

⁸ KOM(2005) 35 lõplik

⁹ KOM(2006) 843 lõplik

¹⁰ Nõukogu dokument 7224/07.

konventsioon) ning Kirde-Atlandi merekeskkonna kaitse konventsiooni (OSPARi konventsioon) raames.

- (9) 1972. aasta Londoni konventsiooni 1996. aasta Londoni protokollid osalised kinnitasid 2006. aastal vastu võetud Londoni konventsiooni 1996. aasta Londoni protokollid muudatused. Need muudatused võimaldavad ja reguleerivad süsinikdioksiidi kogumisprotsessis tekkiva süsinikdioksiidi voolu säilitamist merepõhjaalustes geoloogilistes formatsioonides.
- (10) OSPARi konventsiooni osalised võtsid 2007. aastal vastu konventsiooni lisade muudatused, et võimaldada süsinikdioksiidi säilitamist merepõhjaalustes geoloogilistes formatsioonides, otsuse tagada süsinikdioksiidi voolu keskkonnaohutu säilitamine geoloogilistes formatsioonides ja OSPARi suunised sellise tegevusega kaasnevate ohtude hindamiseks ja juhtimiseks. Nad võtsid vastu ka otsuse keelata süsinikdioksiidi säilitamine mere veesambas ja merepõhjal võimalike negatiivsete mõjude tõttu.
- (11) Ühenduse tasandil on juba kehtestatud mitu õigusakti teatavate süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamisega seotud keskkonnaohtude ohjamiseks, eelkõige seoses süsinikdioksiidi kogumise ja transpordiga, ning neid tuleks võimaluse korral kasutada.
- (12) Nõukogu 24. septembri 1996. aasta direktiiv 96/61/EÜ saastuse kompleksse vältimise ja kontrolli kohta¹¹ teatavate tööstuslike tegevusalade korral sobib süsinikdioksiidi kogumisega kaasneva ohu reguleerimiseks ja seda tuleks seetõttu kohaldada kõnealuse direktiivi kohaldamisalasse kuuluvates käitistes tekkiva süsinikdioksiidi voolu kogumisele geoloogilise säilitamise eesmärgil.
- (13) Nõukogu 27. juuni 1985. aasta direktiivi 85/337/EMÜ teatavate riiklike ja eraprojektide keskkonnamõju hindamise kohta¹² tuleks kohaldada süsinikdioksiidi voolu kogumisele ja transpordile geoloogilise säilitamise eesmärgil. Seda tuleks kohaldada ka käesoleva direktiivi kohaste säilitamiskohtade suhtes.
- (14) Käesolevat direktiivi tuleks kohaldada süsinikdioksiidi geoloogilisele säilitamisele liikmesriikide territooriumil, nende majandusvööndites ja nende mandrilavadel. Direktiivi ei tohiks kohaldada teadusprojektide suhtes. Seda tuleks siiski kohaldada näidisprojektide suhtes, mille kavandatud säilitamismaht on kokku vähemalt 100 kilotonni. See alampiir tundub olevat sobiv ka teiste asjakohaste ühenduse õigusaktide kohaldamisel. Süsinikdioksiidi säilitamine geoloogilistes formatsioonides, mis ulatuvad väljapoole käesoleva direktiivi territoriaalset kohaldamisala, ja süsinikdioksiidi säilitamine veesambas ei tohiks olla lubatud.
- (15) Liikmesriikidele peaks jääma õigus määrata need piirkonnad oma territooriumil, kuhu võib rajada säilitamiskohad. Sobiva säilitamiskoha valik on otsustava tähtsusega, et tagada säilitatud süsinikdioksiidi täielik kogumine määramata ajani. Koht tuleks seetõttu valida säilitamiskohaks vaid juhul, kui puudub oluline lekkeoht ja kui olulise keskkonna- või tervisemõju ilmumine on igal juhul ebatõenäoline. See otsus peaks

---

¹¹ EÜT L 257, 10.10.1996, lk 26. Direktiivi on viimati muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 166/2006 (ELT L 33, 4.2.2006, lk 1).

¹² EÜT L 175, 5.7.1985, lk 40. Direktiivi on viimati muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2003/35/EÜ (ELT L 156, 25.6.2003, lk 17).

põhinema võimaliku säilitamiskompleksi kirjeldamisel ja hindamisel vastavate nõuete kohaselt.

- (16) Liikmesriigid peaksid otsustama, millal tuleb korraldada uuringuid, et saada kohavalikuks vajalikku teavet. Sellise uuringu suhtes tuleks kohaldada loa taotlemise nõuet. Liikmesriigid peaksid tagama, et uuringulubade taotlemise menetlus on avatud kõigile nõutava võimsusega üksustele ja et luba antakse objektiivsetel avalikustatud tingimustel. Uuringutesse tehtavate investeeringute kaitsmiseks ja soodustamiseks tuleks uuringulube anda piiratud maa-alale ja mahule ning piiratud ajaks, mille jooksul peaks loaomanikul olema ainuõigus uurida võimalikku süsinikdioksiidi säilitamiskompleksi. Liikmesriigid peaksid tagama, et selle aja jooksul ei ole lubatud asjaomase kompleksi konkureeriv kasutus.
- (17) Säilitamiskohti ei tohiks käitada ilma säilitamisloata. Säilitamisluba peaks olema peamine vahend, mis tagab käesoleva direktiivi oluliste nõuete täitmise ja seega keskkonnaohutu geoloogilise säilitamise.
- (18) Kõik säilitamisloa otsuse kavandid tuleks esitada komisjonile, et komisjon saaks esitada oma arvamuse otsuse kavandite kohta kuue kuu jooksul pärast kavandite esitamist. Liikmesriigi ametiasutus peaks seda arvamust arvestama, kui ta teeb loa kohta otsuse, ja esitama põhjenduse, juhul kui tema otsus erineb komisjoni arvamusest. Loa kavandite läbivaatamine ühenduse tasandil peaks aitama tagada direktiivi nõuete ühtse rakendamise kogu ühenduses ja suurendama ka üldsuse usaldust süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise vastu, eriti direktiivi rakendamise algetapis.
- (19) Pädev asutus peaks säilitamisloa läbi vaatama ja vajaduse korral ajakohastama või tühistama muu hulgas juhul, kui talle on teatatud olulisest eeskirjade eiramisest või lekkest, kui käitajate esitatud aruannetest või tehtud kontrolli käigus ilmneb loatingimuste rikkumine või kui talle on teatatud käitajapoolsest muust loatingimuste rikkumisest. Pädev asutus peaks pärast loa tühistamist välja andma uue loa või säilitamiskoha sulgema. Vahepeal peaks pädev asutus võtma üle vastutuse säilitamiskoha eest, kaasa arvatud kõik sellest tulenevad õigusaktides sätestatud kohustused. Tekkivad kulud tuleks võimaluse korral sisse nõuda endiselt käitajalt.
- (20) Ohu tõttu, et saastamine võib mõjutada transpordi- ja säilitamisvõrgu ohutust ja julgeolekut, tuleb süsinikdioksiidi voolu koostisele kehtestada piirangud, mis on kooskõlas geoloogilise säilitamise esialgse eesmärgiga, milleks on isoleerida süsinikdioksiidi heited atmosfäärist. Seetõttu tuleks süsinikdioksiidi voolu koostist kontrollida enne selle maa alla juhtimist ja säilitamist.
- (21) Seire on oluline, et hinnata, kas juhitud süsinikdioksiid käitub eelduste kohaselt, kas esineb mis tahes liikumist või lekkimist ja kas kindlakstehtud leke kahjustab keskkonda või inimeste tervist. Liikmesriigid peaksid seetõttu tagama, et käitaja kontrollib käitamisetapil säilitamiskompleksi ja süsinikdioksiidi sissejuhtimisseadmeid vastavalt konkreetsetele seirenõuetele koostatud seirekava alusel. Kava tuleks esitada pädevale asutusele, kes selle heaks kiidab.
- (22) Käitaja peaks pädevale asutusele esitama muu hulgas vähemalt korra aastas ka seiretulemused. Lisaks sellele peaksid liikmesriigid kehtestama ka

kontrollimissüsteemi, et tagada säilitamiskohtade käitamine vastavalt käesoleva direktiivi nõuetele.

- (23) Sätestada tuleb õigusnormid kohaliku keskkonnakahjustuse ja kliimakahjustuse tekitamisega seotud vastutuse kohta, kui kahjustuse põhjustab süsinikdioksiidi alalise kogumise ebaõnnestumine. Keskkonnakahjustusega (kaitstud liikide ja looduslike elupaikade, vee ja maapinna kahjustamine) seotud vastutust reguleerib Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/35/EÜ keskkonnastutusest keskkonnakahjustuste ärahoidmise ja parandamise kohta,¹³ mida tuleks kohaldada käesoleva direktiivi kohasele säilitamiskohtade käitamisele. Lekke tagajärjel tekkinud kliimakahjustusega seotud vastutus tugineb säilitamiskohtade lisamisele Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. oktoobri 2003. aasta direktiivi 2003/87/EÜ, millega luuakse ühenduses kasvuhoonegaaside saastekvootidega kauplemise süsteem ja muudetakse nõukogu direktiivi 96/61/EÜ,¹⁴ millega on ette nähtud saastekvootide tagastamine heite lekkimise korral. Lisaks sellele tuleks käesoleva direktiiviga kohustada käitajat kohaldama olulise eeskirjade eiramise või lekke korral parandusmeetmeid sellise parandusmeetmete kava alusel, mis esitatakse liikmesriigi pädevale asutusele ja mille viimane heaks kiidab. Kui käitaja ei rakenda vajalikke parandusmeetmeid, peaks neid meetmeid rakendama pädev asutus, kes peaks tekkinud kulud käitajalt sisse nõudma.
- (24) Kui asjakohased loas nimetatud tingimused on täidetud, tuleks säilitamiskoht käitaja taotlusel sulgeda pärast pädevalt asutuselt loa saamist või kui pädev asutus otsustab nii pärast säilitamisloa tühistamist.
- (25) Käitaja peaks pärast säilitamiskoha sulgemist jääma vastutavaks hoolduse, seire ja kontrolli, aruandluse ja parandusmeetmete eest vastavalt käesoleva direktiivi nõuetele sulgemisjärgse kava alusel, mis esitatakse pädevale asutusele ja mille viimane heaks kiidab, ning kõigi sellest tulenevate, muude asjakohaste ühenduse õigusaktide kohaste kohustuste eest, kuni vastutus säilitamiskoha eest antakse üle pädevale asutusele.
- (26) Vastutus säilitamiskoha, kaasa arvatud sellest tulenevate õigusaktidega sätestatud kohustuste eest tuleks anda üle pädevale asutusele, kui kõik kättesaadavad tõendid osutavad sellele, et säilitatud süsinikdioksiid seotakse täielikult määramata ajani. Käitaja peaks selleks koostama aruande, milles tõendatakse dokumentaalselt tingimuste täitmist, ja esitama selle pädevale asutusele üleandmise heakskiitmiseks. Kõik heakskiitva otsuse kavandid tuleks esitada komisjonile, et komisjon saaks esitada oma arvamuse heakskiitva otsuse kavandite kohta kuue kuu jooksul pärast kavandite esitamist. Liikmesriigi ametiasutus peaks seda arvamust arvestama, kui ta teeb heakskiitva otsuse, ja esitama põhjenduse, juhul kui tema otsus erineb komisjoni arvamusest. Nagu säilitamislubade kavandite läbivaatamine ühenduse tasandil, peaks ka heakskiitva otsuse kavandi läbivaatamine aitama tagada direktiivi nõuete ühtse rakendamise kogu ühenduses ja suurendama ka üldsuse usaldust süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise vastu, eriti direktiivi rakendamise algetapis.

---

¹³ ELT L 143, 30.4.2004, lk 56.

¹⁴ ELT L 275, 25.10.2003, lk 32. Direktiivi on viimati muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2004/101/EÜ (ELT L 338, 13.11.2004, lk 18).

- (27) Pärast vastutuse üleandmist tuleks lubada lõpetada seire, kuid seda tuleks uuesti alustada, kui tehakse kindlaks leke või oluline eeskirjade eiramine. Pärast vastutuse üleandmist ei tohiks pädeva asutuse kantud kulused nõuda sisse endiselt käitajalt.
- (28) Tuleks ette näha rahalised vahendid, et suurendada kindlust, et suudetakse täita sulgemis- ja sulgemisjärgsed kohustused, direktiivi 2003/87/EÜ kohaldamisalasse lisamisest tulenevad kohustused ja käesoleva direktiivi kohased parandusmeetmete võtmise kohustused olulise eeskirjade eiramise või lekke korral. Liikmesriigid peaksid tagama, et taotleja esitab enne loataotluse esitamist kas rahalise tagatise või muu samaväärse tagatise.
- (29) Juurdepääs süsinikdioksiidi transpordivõrkudele ja säilitamiskohtadele võiks olla elektri- ja soojusenergia siseturule sisenemise või sellel turul konkurentsivõimelise toimimise tingimuseks, olenevalt süsiniku ning süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise suhtelistest hindadest. Seetõttu on asjakohane kehtestada kõnealuse juurdepääsu saamise kord võimalikele kasutajatele. Seda tuleks teha iga liikmesriigi kindlaksmääratud viisil, kohaldades õiglase ja avatud juurdepääsu eesmärgi ning võttes muu hulgas arvesse transpordi- ja säilitamisvõimsust, mida on võimalik kasutada või mida saab reaalselt saavutada, samuti rahvusvaheliste õigusaktide ja ühenduse õigusaktide kohaste süsinikdioksiidi vähendamise kohustuste seda osa, mida tuleb täita süsinikdioksiidi kogumise ja geoloogilise säilitamise kaudu. Liikmesriigid peaksid kehtestama ka vaidluste lahendamise mehhanismid, et võimaldada süsinikdioksiidi transpordivõrkudele ja säilitamiskohtadele juurdepääsuga seotud vaidluste kiiret lahendamist.
- (30) Tuleb sätestada õigusnormid, mis tagavad, et liikmesriikide pädevad asutused peavad süsinikdioksiidi piiriülese transpordi, piiriüleste säilitamiskohtade või piiriüleste säilitamiskomplekside korral ühiselt täitma käesoleva direktiivi ja kõigi teiste ühenduse õigusaktide nõudeid.
- (31) Pädev asutus peaks looma kõigi suletud säilitamiskohtade ja neid ümbritsevate säilitamiskomplekside registri, mis sisaldaks kaarte nende territoriaalse ulatuse kohta, ja seda registrit haldama, kusjuures liikmesriikide pädevad asutused peavad vastavates planeerimis- ja loamenetlustes kõnealust registrit arvesse võtma. Registrit tuleks teatada ka komisjonile.
- (32) Liikmesriigid peaksid esitama aruandeid käesoleva direktiivi rakendamise kohta küsimustike alusel, mille komisjon koostab vastavalt nõukogu 23. detsembri 1991. aasta direktiivile 91/692/EMÜ teatavate keskkonnavalaste direktiivide rakendamise aruannete ühtlustamise ja ratsionaliseerimise kohta¹⁵.
- (33) Liikmesriigid peaksid kehtestama eeskirjad käesoleva direktiivi kohaselt vastuvõetud riiklike õigusnormide rikkumise korral kohaldavate sanktsioonide kohta. Need sanktsioonid peaksid olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.

---

¹⁵ EÜT L 377, 31.12.1991, lk 48. Direktiivi on viimati muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1882/2003 (ELT L 284, 31.10.2003, lk 1).

- (34) Käesoleva direktiivi rakendamiseks vajalikud ühenduse meetmed tuleks vastu võtta kooskõlas nõukogu 28. juuni 1999. aasta otsusega 1999/468/EÜ, millega kehtestatakse komisjoni rakendusvolituste kasutamise menetlused¹⁶.
- (35) Direktiivi 85/337/EMÜ tuleks muuta, et see hõlmaks käesoleva direktiivi kohast süsinikdioksiidi voolu kogumist ja transporti geoloogilise säilitamise eesmärgil ning säilitamiskohti. Direktiivi 96/61/EÜ tuleks muuta, et see hõlmaks kõnealuse direktiivi kohaldamisalasse kuuluvatest käitistest lähtuva süsinikdioksiidi voolu kogumist geoloogilise säilitamise eesmärgil. Direktiivi 2004/35/EÜ tuleks muuta, et see hõlmaks käesoleva direktiivi kohast säilitamiskohtade käitamist.
- (36) Käesoleva direktiivi vastuvõtmine peaks tagama keskkonna ja inimeste tervise kõrgetasemelise kaitse süsinikdioksiidi geoloogilise säilitamise põhjustatud ohtude eest. Seetõttu tuleks Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. aprilli 2006. aasta direktiivi 2006/12/EÜ jäätmete kohta¹⁷ ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2006. aasta määrust (EÜ) nr 1013/2006 jäätmesaadetiste kohta¹⁸ muuta, et jätta nende õigusaktide kohaldamisalast välja geoloogilise säilitamise eesmärgil seotud ja transporditud süsinikdioksiid. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2000. aasta direktiivi 2000/60/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane tegevusraamistik,¹⁹ tuleks samuti muuta, et võimaldada süsinikdioksiidi juhtimist soolastesse põhjaveekihtidesse geoloogilise säilitamise eesmärgil.
- (37) Üleminek madala süsinikusisaldusega energiatootmisele eeldab uute investeeringute tegemist fossiilkütusel põhinevasse energiatootmisse nii, et see soodustab heidete olulist vähenemist. Seetõttu tuleks muuta Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2001. aasta direktiivi 2001/80/EÜ teatavate suurtest põletusseadmetest õhku eralduvate saasteainete piiramise kohta²⁰ ja näha ette, et kõigil põletusseadmetel, millele on pärast käesoleva direktiivi jõustumist antud esmane ehitusluba või esmane käitamisluba, peab olema rajatise asukohas piisavalt ruumi süsinikdioksiidi kogumiseks ja kompressiooniks vajalike seadmete jaoks ja et tuleb hinnata sobivate säilitamiskohtade ja transpordivõrkude kasutamishaldust ning süsinikdioksiidi kogumise eesmärgil tehtava moderniseerimise tehnilist teostatavust.
- (38) Kuna kavandatava meetme eesmärki, nimelt õigusraamistiku loomist süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamisega seotud keskkonnaohu reguleerimiseks, ei suuda liikmesriigid üksi tegutsedes piisaval määral saavutada ning käesoleva meetme ulatuse ja toime tõttu on seda parem saavutada ühenduse tasandil, võib ühendus võtta meetmeid kooskõlas asutamislepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Nimetatud artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.

---

¹⁶ EÜT L 184, 17.7.1999, lk 23. Otsust on muudetud otsusega 2006/512/EÜ (ELT L 200, 22.7.2006, lk 11).

¹⁷ ELT L 114, 27.4.2006, lk 9.

¹⁸ ELT L 190, 12.7.2006, lk 1. Määrust on viimati muudetud komisjoni määrusega (EÜ) nr 1379/2007 (ELT L 309, 27.11.2007, lk 7).

¹⁹ EÜT L 327, 22.12.2000, lk 1. Direktiivi on viimati muudetud otsusega nr 2455/2001/EÜ (EÜT L 331, 15.12.2001, lk 1).

²⁰ EÜT L 309, 27.11.2001, lk 1. Direktiivi on viimati muudetud nõukogu direktiiviga 2006/105/EÜ (ELT L 363, 20.12.2006, lk 368).

- (39) Käesoleva direktiivi kohaldamine ei piira asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamist,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

1. PEATÜKK

Sisu, reguleerimisala ja mõisted

Artikkel 1

Sisu ja eesmärk

1. Käesoleva direktiiviga luuakse õiguslik raamistik süsinikdioksiidi geoloogiliseks säilitamiseks.
2. Geoloogilise säilitamise eesmärk on süsinikdioksiidi püsiv sidumine nii, et vältida või võimaluste piires vähendada negatiivset mõju keskkonnale ja sellest tulenevat mis tahes ohtu inimeste tervisele.

Artikkel 2

Reguleerimisala ja keelud

1. Käesolevat direktiivi kohaldatakse süsinikdioksiidi geoloogilisele säilitamisele liikmesriikide territooriumil, nende majandusvööndites ja nende mandrilavadel Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni mereõiguse konventsiooni (UNCLOS) tähenduses.
2. Käesolevat direktiivi ei kohaldata süsinikdioksiidi geoloogilisele säilitamisele teadusuuringute ja arendustegevuse raames või uute toodete ja protsesside katsetamise eesmärgil.
3. Süsinikdioksiidi säilitamine geoloogilistes formatsioonides, mis ulatuvad väljapoole lõikes 1 nimetatud ala, on keelatud.
4. Süsinikdioksiidi säilitamine veesambas on keelatud.

Artikkel 3

Mõisted

Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

- (1) süsinikdioksiidi geoloogiline säilitamine – vedela süsinikdioksiidi juhtimine maa-alustesse geoloogilistesse formatsioonidesse ja seal säilitamine;
- (2) veesammas – veepinnast veekogu põhjaseteteni ulatuv vertikaalselt katkematu veemass;
- (3) säilitamiskoht – süsinikdioksiidi geoloogiliseks säilitamiseks kasutatav konkreetne geoloogiline formatsioon;

- (4) geoloogiline formatsioon – litostratigraafiline üksus, mille sees võib leida ja kaardistada eristuvaid kivimikihte;
- (5) leke – säilitamiskompleksist lähtuv süsinikdioksiidi eraldumine;
- (6) säilitamiskompleks – säilitamiskoht ja seda ümbritsevad geoloogilised alad, mis võivad avaldada mõju üldisele säilitamiskindlusele ja turvalisusele (nt sekundaarsed säilitamisformatsioonid);
- (7) uuring – võimalike säilitamiskomplekside hindamine spetsiifiliste menetluste abil, näiteks geoloogilise uuringu teostamine füüsikaliste ja keemiliste vahenditega ning puurimine, et saada geoloogilist teavet võimalikus säilitamiskompleksis olemasolevate kihtide kohta;
- (8) uuringuluba – uuringu tegemist lubav kirjalik ja põhjendatud otsus, mille pädev asutus teeb käesoleva direktiivi nõuete kohaselt;
- (9) käitaja – füüsiline või juriidiline, avalik-õiguslik või eraisik, kes käitab või kontrollib säilitamiskohta või kellele on riigi õigusnormide kohaselt antud majanduslik otsustusõigus säilitamiskoha tehnilise toimimise üle. See isik võib säilitamise ettevalmistamise ajast kuni sulgemiseni muutuda;
- (10) säilitamisluba – kirjalik ja põhjendatud otsus, millega lubatakse süsinikdioksiidi geoloogilist säilitamist säilitamiskohas ja mille teeb pädev asutus käesoleva direktiivi nõuete kohaselt;
- (11) oluline muutus – muutus, mis võib avaldada keskkonnale olulist mõju;
- (12) süsinikdioksiidi vool – süsinikdioksiidi kogumisprotsessidest säilitamisprotsessi lähtuv ainevool;
- (13) jäätmed – direktiivi 2006/12/EÜ artikli 1 lõike 1 punktis a jäätmetena määratletud ained;
- (14) süsinikdioksiidi voog – hajuva süsinikdioksiidi ruumala geoloogilises formatsioonis;
- (15) liikumine – süsinikdioksiidi liikumine säilitamiskompleksis;
- (16) oluline eeskirjade eiramine – mistahes eeskirjade eiramine sissejuhtimis- või säilitamistoimingute tegemisel või seoses säilitamiskoha seisundi muutusega, millega kaasneb lekkeohu;
- (17) parandusmeetmed – meetmed, mis võetakse olulise eeskirjade eiramise kõrvaldamiseks või lekke peatamiseks, et takistada või vähendada süsinikdioksiidi eraldumist säilitamiskompleksist;
- (18) süsinikdioksiidi säilitamiskoha sulgemine – asjaomasesse säilitamiskohta süsinikdioksiidi juhtimise lõpetamine;
- (19) sulgemisjärgne periood – säilitamiskoha sulgemisele järgnev periood, kaasa arvatud periood pärast vastutuse üleandmist pädevale asutusele;

(20) transpordivõrk – süsinikdioksiidi säilitamiskohta transportimiseks ette nähtud torujuhtmestik, kaasa arvatud sellega seotud pumbajaamad.

2. PEATÜKK

Säilitamiskoha väljavalimine ja uuringuluba

Artikkel 4

Säilitamiskoha väljavalimine

1. Liikmesriikidele jääb õigus määrata piirkonnad, mille hulgast võib käesoleva direktiivi nõuete kohaselt valida välja säilitamiskohad.
2. Geoloogiline formatsioon valitakse säilitamiskohaks ainult juhul, kui kavandatud kasutustingimustest kinni pidades puudub oluline lekkeoht ja kui olulise negatiivse mõju avaldamine keskkonnale või tervisele on ebatõenäoline.
3. Geoloogilise formatsiooni sobivus säilitamiskohaks otsustatakse võimaliku säilitamiskompleksi ja seda ümbritseva ala kirjeldamise ja hindamise kaudu vastavalt I lisas nimetatud kriteeriumidele.

Artikkel 5

Uuringuluba

1. Kui liikmesriigid leiavad, et artikli 4 kohaseks koha valimiseks vajaliku teabe kogumiseks tuleb teostada uuringuid, peavad nad tagama, et sellised uuringud ei toimu ilma uuringuloata.
2. Liikmesriigid tagavad, et uuringuloa taotlemise menetlus on avatud kõigile vajalikkude võimsust omavatele üksustele ja et luba antakse välja objektiivsete avalikustatud tingimuste alusel.
3. Uuringuluba antakse piiratud maa-alale ja mahule ning kuni kaheks aastaks ning seda võib pikendada veel kuni kaheks aastaks.
4. Uuringuloa omanikul on ainuõigus uurida võimalikku süsinikdioksiidi säilitamiskompleksi. Liikmesriigid tagavad, et loa kehtivusajal ei ole lubatud asjaomase kompleksi konkureeriv kasutus.

3. PEATÜKK

Säilitamisluba

Artikkel 6

Säilitamisluba

1. Liikmesriigid tagavad, et ühtegi säilitamiskohta ei käitata ilma säilitamisloata.

2. Liikmesriigid tagavad, et säilitamisloa taotlemise menetlus on avatud kõigile vajaliku võimsust omavatele üksustele ja et luba antakse välja objektiivsete avalikustatud tingimuste alusel.

Artikkel 7
Säilitamisloa taotlemine

Taotlus, mis esitatakse pädevale asutusele säilitamisloa saamiseks, peab sisaldama järgmist teavet:

- (1) taotleja ja võimaliku käitaja (kui see on erinev) nimi ja aadress;
- (2) taotleja või võimaliku käitaja tehnilist pädevust tõendav dokument;
- (3) säilitamiskoha ja säilitamiskompleksi kirjeldus ja eeldatava säilitamise turvalisuse hindamine vastavalt artikli 4 lõigetele 2 ja 3;
- (4) sissejuhitava ja säilitatava süsinikdioksiidi üldkogus ja süsinikdioksiidi voolu eeldatavad allikad, koostis ja sissejuhtimise määrad;
- (5) artikli 13 lõike 2 kohane kavandatud seirekava;
- (6) artikli 16 lõike 2 kohane kavandatud parandusmeetmete kava;
- (7) artikli 17 lõike 3 kohane kavandatud esialgne sulgemisjärgne kava;
- (8) direktiivi 85/337/EMÜ artikli 5 kohaselt esitatav teave;
- (9) artikliga 19 ettenähtud rahalist või muud samaväärset tagatist tõendav dokument.

Artikkel 8
Säilitamisloa andmise tingimused

Pädev asutus annab säilitamisloa välja ainult juhul, kui on täidetud järgmised tingimused:

- (1) pädev asutus on veendunud, et:
  - a) kõik käesoleva direktiivi asjakohased nõuded on täidetud;
  - b) säilitamiskohta haldab füüsiline isik, kes on säilitamiskoha haldamiseks tehniliselt pädev ja usaldusväärne; tagatud on selle isiku ja kõigi töötajate kutsealane ja tehniline areng ning väljaõpe;
- (2) komisjon on esitanud oma arvamuse loa kavandi kohta vastavalt artikli 10 lõikele 1;
- (3) pädev asutus on võtnud seda arvamust artikli 10 lõike 2 kohaselt arvesse.

Artikkel 9
Säilitamisloa sisu

Säilitamisluba sisaldab järgmist teavet:

- (1) käitaja nimi ja aadress;
- (2) säilitamiskoha ja säilitamiskompleksi täpne asukoht ja piirjooned;
- (3) süsinikdioksiidi üldkogus, mida on lubatud geoloogiliselt säilitada, ja maksimaalsed sissejuhtimise määrad;
- (4) artikli 12 kohased nõuded süsinikdioksiidi voolu koostisele ja süsinikdioksiidi nõuetekohasuse kinnitamise korrale ning vajaduse korral süsinikdioksiidi sissejuhtimisele ja säilitamisele esitatavad lisanõuded;
- (5) artikli 13 kohane heakskiidetud seirekava, kava rakendamise kohustus ja kava ajakohastamise nõuded ning artikli 14 kohased aruandlusnõuded;
- (6) artikli 16 kohane nõue teavitada pädevat asutust olulisest eeskirjade eiramisest või lekkest, heakskiidetud parandusmeetmete kava ja kohustuse rakendada parandusmeetmete kava olulise eeskirjade eiramise või lekke korral;
- (7) artikli 17 kohased sulgemistingimused ja heakskiidetud ajutine sulgemisjärgne kava;
- (8) artikli 11 kohased nõuded ladustamisloa muutmise, läbivaatamise, ajakohastamise ja tühistamise kohta;
- (9) artikli 19 kohane rahalise või muu samaväärse tagatise olemasolu nõue.

Artikkel 10
Säilitamislubade kavandite läbivaatamine komisjonis

1. Liikmesriigid teavitavad komisjoni kõigist säilitamisloa kavanditest, loataotlustest ja muust materjalist, mida pädev asutus loa andmise otsuse kavandi vastu võttes arvesse on võtnud. Komisjon võib esitada oma arvamuse loa kavandi kohta kuue kuu jooksul pärast selle esitamist komisjonile.
2. Pädev asutus teavitab komisjon lõplikust otsusest, esitades põhjenduse juhul, kui otsus ei lange kokku komisjoni arvamusega.

Artikkel 11
Säilitamisloa muutmine, läbivaatamine, ajakohastamine ja tühistamine

1. Käitaja teavitab pädevat asutust säilitamiskoha käitamises kavandatud muudatustest. Pädev asutus ajakohastab vajaduse korral säilitamisloa või loatingimused.
2. Liikmesriigid tagavad, et olulisi muudatusi ei rakendata ilma uue säilitamisloata, mis on välja antud vastavalt käesolevale direktiivile.
3. Pädev asutus vaatab säilitamisloa läbi ja vajaduse korral ajakohastab või tühistab selle:

- a) kui teda on artikli 16 lõike 1 kohaselt teavitatud olulisest eeskirjade eiramisest või lekkest;
  - b) kui artikli 14 kohaselt esitatud aruannetest või artikli 15 kohaselt teostatud keskkonnajärelevalvest ilmneb loatingimuste rikkumine või olulise eeskirjade eiramise või lekke oht;
  - c) kui ta on teadlik muust käitajapoolsest loatingimuste rikkumisest;
  - d) iga viie aasta järel, ilma et see piiraks punktide a–c kohaldamist.
4. Pärast loa tühistamist vastavalt lõikele 3 annab pädev asutus välja uue säilitamisloa või sulgeb säilitamiskoha vastavalt artikli 17 lõike 1 punktile c. Kuni uue säilitamisloa väljaandmiseni võtab pädev asutus üle vastutuse säilitamiskoha eest koos kõigi sellest tulenevate kohustustega. Pädev asutus nõuab kõik tekkinud kulud võimaluse piires sisse endiselt käitajalt.

4. PEATÜKK

Käitamine, sulgemine ja sulgemisjärgsed kohustused

Artikkel 12

Süsinikdioksiidi voolu nõuetekohasuse näitajad ja kord

1. Süsinikdioksiidi vool peab koosnema valdavalt süsinikdioksiidist. Seetõttu ei tohi sellesse lisada mingeid jäätmeid ega muid aineid eesmärgiga need jäätmed või muud ained kõrvaldada. Süsinikdioksiidi vool võib siiski sisaldada allika, kogumis- või juhtimisprotsessiga juhuslikult kaasnevaid aineid. Nende ainete kontsentratsioon peab jääma allapoole taset, mis rikuks säilitamiskoha ja asjakohase transpordiinfrastruktuuri terviklikkust ning ohustaks oluliselt keskkonda või rikuks kohaldatavate ühenduse õigusaktide nõudeid.
2. Liikmesriigid tagavad, et süsinikdioksiidi voolu juhtimisel ja säilitamisel:
- a) tõendab käitaja enne tarne või tarnete seeriast esimese tarne toimumist või selle tarne ajal asjakohaste dokumentide abil, et kõnealust süsinikdioksiidi voolu võib säilitamiskohta vastu võtta vastavalt loas sätestatud tingimustele ja et see vastab lõikes 1 nimetatud koostisnõuetele;
  - b) peab käitaja registrit tarnitud süsinikdioksiidi voolu koguste ja omaduste kohta, märkides ära süsinikdioksiidi voolu päritolu, koostise ning andmed selle tootja ja transportija(te) kohta.

Artikkel 13

Seire

1. Liikmesriigid tagavad, et käitaja teostab süsinikdioksiidi sissejuhtimisseadmete, säilitamiskompleksi (kaasa arvatud võimaluse korral süsinikdioksiidi voo) ja vajaduse korral ümbritseva keskkonna seiret, et:
- a) võrrelda süsinikdioksiidi tegelikku ja modelleeritud käitumist säilitamiskohas;

- b) avastada süsinikdioksiidi liikumist;
- c) avastada süsinikdioksiidi leket;
- d) avastada ümbritsevale keskkonnale, elanikkonnale või ümbritseva biosfääri kasutajatele avalduvat märkimisväärset kahjulikku mõju;
- e) hinnata artikli 16 kohaselt võetud parandusmeetmete tõhusust;
- f) hinnata, kas säilitatav süsinikdioksiid on määramata ajani täielikult seotud.

2. Seire põhineb seirekaval, mille käitaja koostab II lisas sätestatud nõuete kohaselt, mis esitatakse artikli 7 lõike 5 kohaselt pädevale asutusele ja mille pädev asutus kiidab heaks artikli 9 lõike 5 kohaselt. Kava ajakohastatakse II lisas sätestatud nõuete kohaselt ja igal juhul iga viie aasta järel, et võtta arvesse tehnoloogia arengut. Ajakohastatud kavad esitatakse heakskiitmiseks pädevale asutusele.

Artikkel 14 *Aruandlus*

Käitaja esitab pädevale asutusele viimase kindlaksmääratud sagedusega, kuid igal juhul vähemalt kord aastas:

- (1) kõik aruandeperioodil artikli 13 kohaselt teostatud seire tulemused;
- (2) aruandeperioodil tarnitud süsinikdioksiidi kogused ja omadused, märkides ära artikli 12 lõike 2 punkti b kohaselt registreeritud süsinikdioksiidi voolu päritolu, koostise ning andmed tootjate ja transportijate kohta;
- (3) artikli 19 ja artikli 9 lõike 9 kohase rahalise tagatise olemasolu tõendava dokumendi;
- (4) kõik muud andmed, mida pädev asutus peab oluliseks, et hinnata loatingimuste järgimist ja täiendada teadmisi süsinikdioksiidi käitumisest säilitamiskohas.

Artikkel 15 *Kontroll*

1. Liikmesriigid tagavad, et pädevad asutused loovad kõiki käesoleva direktiivi kohaldamisalasse kuuluvaid säilitamiskohti hõlmava korraliste ja erakorraliste kontrollide süsteemi, et kontrollida ja edendada käesoleva direktiivi nõuete järgimist ja teostada järelevalvet keskkonnale avalduva mõju üle.

2. Kontroll võib hõlmata selliseid tegevusi nagu kontrollkäigud säilitamiskompleksi, kaasa arvatud süsinikdioksiidi sissejuhtimisseadmete juurde, käitaja teostatud sissejuhtimis- ja seiretoimingute hindamine ja kõigi asjakohaste, käitaja valduses olevate säilitamiskoha dokumentide kontrollimine.

3. Korralist kontrolli teostatakse vähemalt kord aastas. See hõlmab asjakohaseid sissejuhtimis- ja seireseadmeid ning kõiki olulisi, säilitamiskompleksist tingitud keskkonnamõjusid.

4. Erakorralist kontrolli teostatakse:
  - a) kui pädevat asutust on artikli 16 lõike 1 kohaselt teavitatud lekkest või olulisest eeskirjade eiramisest;
  - b) kui artikli 14 kohaselt koostatud aruannetest on ilmnenud loatingimuste ebapiisav järgimine;
  - c) et uurida tõsiseid keskkonnavalaseid kaebusi;
  - d) muul juhul, kui pädev asutus peab seda asjakohaseks.
5. Pädev asutus koostab pärast iga kontrolli aruande selle tulemuste kohta. Aruandes hinnatakse käesoleva direktiivi nõuete järgimist ja otsustatakse, kas on vajalik võtta edasisi meetmeid. Aruanne edastatakse asjaomasele käitajale ja avalikustatakse kahe kuu jooksul pärast kontrolli.

Artikkel 16

Olulise eeskirjade eiramise või lekke korral kohaldatavad meetmed

1. Liikmesriigid tagavad, et olulise eeskirjade eiramise või lekke korral teavitab käitaja koheselt pädevat asutust ja kohaldab vajalikke parandusmeetmeid.
2. Lõikes 1 nimetatud parandusmeetmete kohaldamisel tuginetakse parandusmeetmete kavale, mis artikli 7 lõike 6 kohaselt esitatakse pädevale asutusele ja mille pädev asutus kiidab heaks artikli 9 lõike 6 kohaselt.
3. Pädev asutus võib igal ajal nõuda käitajalt täiendavate või parandusmeetmete kavas kirjeldatutest erinevate parandusmeetmete kohaldamist. Samuti võib ta igal ajal ise parandusmeetmeid kohaldada ja nõuab sel juhul kulusid sisse käitajalt.
4. Kui käitaja ei kohalda vajalikke parandusmeetmeid, kohaldab pädev asutus vajalikke parandusmeetmeid ise ja nõuab kulusid sisse käitajalt.

Artikkel 17

Sulgemine ja sulgemisjärgsed kohustused

1. Säilitamiskoht või selle osa suletakse:
  - a) kui on täidetud loas sätestatud asjakohased tingimused;
  - b) käitaja soovil pärast pädevalt asutuselt loa saamist;
  - c) kui pädev asutus otsustab nii pärast artikli 11 lõike 3 kohast säilitamisloa tühistamist.
2. Pärast säilitamiskoha sulgemist lõike 1 punkti a või b kohaselt jääb käitaja vastutavaks hoolduse, seire, kontrolli, aruandluse ja parandusmeetmete võtmise eest vastavalt käesoleva direktiivi nõuetele ning kõigi sellest tulenevate teistes asjakohastes ühenduse õigusaktides sätestatud kohustuste täitmise eest, kuni vastutus säilitamiskoha eest on artikli 18 lõigete 1–4 kohaselt üle antud pädevale asutusele. Käitaja vastutab ka säilitamiskoha pitseerimise ja süsinikdioksiidi sissejuhtimisseadmete eelmaldamise eest.

3. Lõikes 2 nimetatud kohustuste täitmisel tuginetakse sulgemisjärgsele kavale, mille käitaja koostab parimate tavade alusel ja vastavalt II lisa punktis 2 esitatud nõuetele. Esialgne sulgemisjärgne kava esitatakse artikli 7 lõike 7 kohaselt pädevale asutusele ja pädev asutus kiidab selle heaks artikli 9 lõike 7 kohaselt. Enne lõike 1 punkti a või b kohast säilitamiskoha sulgemist:

- a) ajakohastatakse sulgemisjärgne kava vajaduse korral, arvestades eelkõige parimaid tavasid;
- b) esitatakse sulgemisjärgne kava pädevale asutusele; ja
- c) pädev asutus kiidab selle heaks lõpliku sulgemisjärgse kavana.

4. Pärast säilitamiskoha sulgemist lõike 1 punkti c kohaselt jääb pädev asutus vastutavaks hoolduse, seire, kontrolli teostamise ja parandusmeetmete võtmise eest vastavalt käesoleva direktiivi nõuetele ning kõigi sellest tulenevate teistes asjakohastes ühenduse õigusaktides sätestatud kohustuste täitmise eest. Käesoleva direktiivi kohaseid sulgemisjärgseid nõudeid järgitakse esialgse sulgemisjärgse kava alusel, mis esitatakse artikli 7 lõike 7 kohaselt pädevale asutusele ja mille pädev asutus artikli 9 lõike 7 kohaselt heaks kiidab ning mida vajaduse korral ajakohastatakse.

Artikkel 18 *Vastutuse üleandmine*

1. Kui säilitamiskoht on artikli 17 lõike 1 punkti a või b kohaselt suletud, antakse vastutus suletud säilitamiskoha eest, kaasa arvatud kõik järgnevad sellest tulenevad õigusaktides sätestatud kohustused üle pädevale asutusele kas viimase algatusel või käitaja taotluse alusel, kui kõigist olemasolevatest tõenditest ilmneb, et säilitatav süsinikdioksiid seotakse täielikult määramata ajani. Käitaja peab selleks koostama aruande, milles tõendab selle tingimuse täitmist, ja esitama selle pädevale asutusele vastutuse üleandmise heakskiitmiseks.

2. Liikmesriigid teavitavad komisjoni kõigist heakskiitvate otsuste kavanditest, mille pädev asutus koostab lõike 1 kohaselt, kaasa arvatud käitaja esitatud aruandest ja muust materjalist, mida pädev asutus otsust tehes on arvesse võtnud. Komisjon võib esitada oma arvamuse heakskiitva otsuse kavandi kohta kuue kuu jooksul pärast selle esitamist komisjonile.

3. Pädev asutus teavitab komisjon lõplikust otsusest, esitades põhjenduse juhul, kui otsus ei lange kokku komisjoni arvamusega.

4. Pädev asutus võib koos lõikes 3 nimetatud heakskiitva otsusega edastada käitajale artikli 17 lõigete 2 ja 3 kohaselt säilitamiskoha pitseerimise ja süsinikdioksiidi sissejuhtimisseadmete eemaldamise ajakohastatud nõuded. Vastutuse üleandmine toimub pärast säilitamiskoha pitseerimist ja süsinikdioksiidi sissejuhtimisseadmete eemaldamist.

5. Pärast vastutuse üleandmist vastavalt lõigetele 1–4 võib seire teostamise lõpetada. Kui tehakse kindlaks leke või oluline eeskirjade eiramine, alustatakse seiret siiski uuesti, et hinnata probleemi ulatust ja parandusmeetmete tõhusust.

6. Pärast vastutuse üleandmist pädevale asutusele vastavalt lõigetele 1–4 ei saa tekkinud kulusid sisse nõuda endiselt käitajalt.

7. Kui säilitamiskoht on suletud artikli 17 lõike 1 punkti c kohaselt, loetakse vastutuse üleandmine toimunuks, kui olemasolevatest tõenditest ilmneb, et säilitatav süsinikdioksiid seotakse täielikult määramata ajani, ning pärast säilitamiskoha pitseerimist ja süsinikdioksiidi sissejuhtimisseadmete eemaldamist.

Artikkel 19 *Rahaline tagatis*

1. Liikmesriigid tagavad, et taotleja esitab liikmesriigi määratud korras kas rahalise või muu samaväärse tagatise enne säilitamisloa taotluse esitamist, et tagada kõigi käesoleva direktiivi kohaselt väljaantud loast tulenevate kohustuste, kaasa arvatud sulgemiskorra ja sulgemisjärgsete kohustuste ning kõigi direktiivi 2003/87/EÜ kohaldamisalasse lisamisest tulenevate kohustuste täitmine.

2. Lõikes 1 nimetatud rahalist või muud samaväärset tagatist hoitakse:

- a) pärast seda, kui säilitamiskoht on artikli 17 lõike 1 punkti a või b kohaselt suletud, kuni vastutus säilitamiskoha eest on artikli 18 lõigete 1–4 kohaselt üle antud pädevale asutusele;
- b) pärast seda, kui säilitamisluba on artikli 11 lõike 3 kohaselt tühistatud:
  - i) kuni on välja antud uus säilitamisluba;
  - ii) kui säilitamiskoht on suletud artikli 17 lõike 1 punkti c kohaselt, kuni vastutuse üleandmine loetakse artikli 18 lõike 7 kohaselt toimunuks.

5. PEATÜKK **Kolmandate isikute juurdepääs**

Artikkel 20 *Juurdepääs transpordivõrgule ja säilitamiskohtadele*

1. Liikmesriigid võtavad asjakohaseid meetmeid tagamaks, et võimalikel kasutajatel on vastavalt lõigetele 2–4 juurdepääs süsinikdioksiidi transpordivõrkudele ja säilitamiskohtadele toodetud ja kogutud süsinikdioksiidi geoloogilise säilitamise eesmärgil.

2. Lõikes 1 nimetatud juurdepääs tagatakse liikmesriigi poolt kindlaksmääratud korras. Liikmesriik kohaldab õiglase ja avatud juurdepääsu eesmärgi, võttes arvesse:

- a) olemasolevat või realselt saavutatavat säilitamisvõimsust artikli 4 alusel kindlaksmääratud piirkondades ning olemasolevat ja realselt saavutatavat veojõudlust;

- b) oma osa rahvusvaheliste õigusaktide ja ühenduse õigusaktide kohastest süsinikdioksiidiheite vähendamise kohustustest, mida ta kavatses täita süsinikdioksiidi kogumise ja geoloogilise säilitamise kaudu,
- c) vajadust keelata juurdepääs, kui tehnilisi nõudeid ei ole võimalik mõistlikul viisil täita;
- d) vajadust arvestada säilitamiskoha või süsinikdioksiidi transpordivõrkude omaniku või käitaja nõuetekohaselt põhjendatud mõistlike vajadustega ja kõigi teiste säilitamiskoha või võrgu või sellega seotud töötlus- või käitlusrajatiste kasutajate huvidega, keda see võib mõjutada; ja
- e) vajadust kohaldada tootmiseks ja tootmisetappide arendamiseks lubade andmisel liikmesriigi seadusi ja haldusmenetlusi kooskõlas ühenduse õigusega.

3. Süsinikdioksiidi transpordivõrgu käitajad ja säilitamiskohtade käitajad võivad juurdepääsust keelduda, kui neil puudub vajalik võimsus. Sellist keeldumist tuleb nõuetekohaselt põhjendada.

4. Liikmesriigid võtavad asjakohaseid meetmeid tagamaks, et ettevõtja, kes on võimsuse või ühenduse puudumise tõttu juurdepääsust keeldunud, teeb vajalikud parandused, kui need on majanduslikult otstarbekad või kui potentsiaalne tarbija on nõus nende eest tasuma, tingimusel et see ei avalda kahjulikku mõju süsinikdioksiidi transpordi ja geoloogilise säilitamise keskkonnaohutusele.

Artikkel 21 *Vaidluste lahendamine*

1. Liikmesriigid tagavad vaidluste lahendamise korra ja osalistest sõltumatu asutuse, kellel on juurdepääs asjakohasele teabele, et võimaldada süsinikdioksiidi transpordivõrkudele ja säilitamiskohtadele juurdepääsuga seotud vaidluste kiiret lahendamist, võttes arvesse artikli 20 lõikes 2 esitatud tingimusi ja nende isikute arvu, kes võivad olla seotud läbirääkimistega sellise juurdepääsu tingimuste üle.

2. Piiriüleised vaidlused lahendatakse selles liikmesriigis kehtiva vaidluste lahendamise korra kohaselt, kelle jurisdiktsiooni alla kuulub süsinikdioksiidi transpordivõrk või säilitamiskoht, millele ei võimaldata juurdepääsu. Kui piiriüleste vaidluste korral kuulub asjaomane süsinikdioksiidi transpordivõrk või säilitamiskoht mitme liikmesriigi alluvusse, konsulteerivad need liikmesriigid omavahel, et tagada käesoleva direktiivi sätete järjekindel kohaldamine.

6. PEATÜKK **Üldsätted**

Artikkel 22 *Pädev asutus*

Liikmesriigid asutavad või määravad pädeva asutuse või pädevad asutused, kes vastutavad käesoleva direktiiviga kehtestatud kohustuste täitmise eest. Mitme pädeva asutuse määramise

korral tuleb tööd, mida kõnealused asutused käesoleva direktiivi kohaselt teevad, kooskõlastada.

Artikkel 23 *Piiriülene koostöö*

Süsinikdioksiidi piiriülese transpordi, piiriüleste säilitamiskohtade või piiriüleste säilitamiskomplekside korral peavad asjaomaste liikmesriikide pädevad asutused vastama ühiselt käesoleva direktiivi ja muude asjaomaste ühenduse õigusaktide nõuetele.

Artikkel 24 *Suletud säilitamiskohtade register*

1. Pädev asutus loob kõigi suletud säilitamiskohtade ja neid ümbritsevate säilitamiskomplekside registri, mis sisaldab kaarte nende territoriaalse ulatuse kohta, ning haldab seda registrit.
2. Liikmesriikide pädevad asutused võtavad seda registrit arvesse asjaomases planeerimistegevuses ja lubades mis tahes tegevust, mis võib mõjutada süsinikdioksiidi geoloogilist säilitamist suletud säilitamiskohtades või mida selline säilitamine võib mõjutada.
3. Komisjonile teatatakse registri loomisest ja igast ajakohastamisest.

Artikkel 25 *Liikmesriikide aruandlus*

1. Liikmesriigid esitavad iga kolme aasta järel komisjonile aruande käesoleva direktiivi kohaldamise kohta. Esimene aruanne esitatakse komisjonile 30. juuniks 2011. Aruanne koostatakse küsimustiku või vormi alusel, mille komisjon koostab direktiivi 91/692/EMÜ artiklis 6 sätestatud korra kohaselt. Küsimustik või vorm saadetakse liikmesriikidele vähemalt kuus kuud enne aruande esitamise tähtaega.
2. Komisjon avaldab lõikes 1 nimetatud aruannete alusel kokkuvõtva aruande käesoleva direktiivi kohaldamise kohta.
3. Komisjon korraldab liikmesriikide pädevate asutuste vahelise teabevahetuse käesoleva direktiivi kohaldamise kohta.

Artikkel 26 *Sanktsioonid*

Liikmesriigid kehtestavad eeskirjad sanktsioonide kohta, mida rakendatakse käesoleva direktiivi kohaselt vastuvõetud liikmesriigi õigusnormide rikkumise korral, ning võtavad kõik vajalikud meetmed nende rakendamise tagamiseks. Ettenähtud sanktsioonid peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad. Liikmesriigid teavitavad komisjoni nendest sätetest hiljemalt artiklis 36 nimetatud kuupäevaks ja annavad viivitamata teada kõikidest nende hilisematest muudatustest.

Artikkel 27
Lisade muutmise

Komisjon võib lisasid muuta. Käesoleva direktiivi vähem oluliste sätete muutmiseks kavandatud meetmed võetakse vastu artikli 28 lõikes 2 sätestatud kontrolliga regulatiivmenetluse korras.

Artikkel 28
Komitee

1. Komisjoni abistab kliimamuutuste komitee.
2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse otsuse 1999/468/EÜ artikli 5a lõikeid 1 kuni 4 ja artiklit 7, võttes arvesse selle otsuse artikli 8 sätteid.

7. PEATÜKK
Muudatused

Artikkel 29
Direktiivi 85/337/EMÜ muutmise

Direktiivi 85/337/EMÜ muudetakse järgmiselt.

(1) I lisa muudetakse järgmiselt:

a) Punkt 16 asendatakse järgmisega:

„16. Gaasi, nafta või kemikaalide edastamiseks mõeldud torujuhtmed ja geoloogilise säilitamise eesmärgil süsinikdioksiidi voolu edastamiseks mõeldud torujuhtmed läbimõõduga üle 800 mm ja pikkusega üle 40 km, kaasa arvatud nendega seotud pumbajaamad.”

b) Lisatakse punktid 23 ja 24:

„23. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi XX/XX/EÜ kohased säilitamiskohad.(*)

24. Rajatised käesoleva lisa kohaldamisalasse kuuluvatest kütistest lähtuva süsinikdioksiidi voolu kogumiseks geoloogilise säilitamise eesmärgil vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile XX/XX/EÜ(*) või kui süsinikdioksiidi kogumise aastane kogumaht on vähemalt 1,5 megatonni.

(*) ELT L..., ..., lk .. ”

(2) II lisa punkti 3 lisatakse alapunkt j:

„j. Rajatised käesoleva lisa kohaldamisalasse mittekuuluvatest käitistest lähtuva süsinikdioksiidi voolu kogumiseks geoloogilise säilitamise eesmärgil vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile XX/XX/EÜ(*).

(*) ELT L..., ..., lk .. ”

Artikkel 30
Direktiivi 96/61/EÜ muutmine

Direktiivi 96/61/EÜ I lisasse lisatakse punkt 6.9:

„6.9 Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi XX/XX/EÜ(*) kohane käesoleva direktiivi kohaldamisalasse kuuluvatest käitistest lähtuva süsinikdioksiidi voolu kogumine geoloogilise säilitamise eesmärgil.

(*) ELT L..., ..., lk .. ”

Artikkel 31
Direktiivi 2000/60/EÜ muutmine

Direktiivi 2000/60/EÜ artikli 11 lõike 3 punkti j kolmanda taande järele lisatakse järgmine taane:

„- vedela süsinikdioksiidi juhtimine säilitamise eesmärgil geoloogilistesse formatsioonidesse, mis loomulikel põhjustel on jäädavalt ebasobivad muuks eesmärgiks, kui selline juhtimine on Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi XX/XX/EÜ(*) alusel lubatud;

(*) ELT L..., ..., lk .. ”

Artikkel 32
Direktiivi 2001/80/EÜ muutmine

Direktiivi 2001/80/EÜ lisatakse artikkel 9a:

„Artikkel 9a

Liikmesriigid tagavad, et kõigil põletusseadmetel võimsusega vähemalt 300 megavatti, millele on pärast Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi XX/XX/EÜ(*) jõustumist antud esmane ehitusluba või, sellise menetluse puudumisel, esmane käitamisluba, on käitise asukohas piisavalt ruumi süsinikdioksiidi kogumiseks ja kompressiooniks vajalike seadmete jaoks ning et on hinnatud sobivate säilitamiskohtade ja sobivate transpordivahendite kättesaadavust ning süsinikdioksiidi kogumise eesmärgil moderniseerimise tehnilist teostatavust.

(*) ELT L..., ..., lk .. ”

Artikkel 33
Direktiivi 2004/35/EÜ muutmine

Direktiivi 2004/35/EÜ III lisasse lisatakse punkt 14:

„14. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi XX/XX/EÜ(*) kohane säilitamiskohtade käitamine;

(*) ELT L..., ..., lk .. ”

Artikkel 34
Direktiivi 2006/12/EÜ muutmine

Direktiivi 2006/12/EÜ artikli 2 lõike 1 punkt a asendatakse järgmisega:

„a) välisõhku paisatavad gaasilised heited ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi XX/XX/EÜ(*) kohaselt geoloogilise säilitamise eesmärgil kogutud ja veetud ning geoloogiliselt säilitatav süsinikdioksiid;

(*) ELT L..., ..., lk .. ”

Artikkel 35
Määruse (EÜ) nr 1013/2006 muutmine

Määruse (EÜ) nr 1013/2006 artikli 1 lõikesse 3 lisatakse punkt h:

„h) süsinikdioksiidi saadetised geoloogilise säilitamise eesmärgil vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile XX/XX/EÜ(*);

(*) ELT L..., ..., lk .. ”

8. PEATÜKK Lõppsätted

Artikkel 36 Ülevõtmine

1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt [aasta pärast direktiivi avaldamist]. Nad edastavad kõnealuste õigusnormide teksti ning kõnealuste normide ja käesoleva direktiivi vahelise vastavustabeli viivitamata komisjonile.

Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad nendesse või nende ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastu võetud põhiliste siseriiklike õigusnormide teksti.

Artikkel 37 Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnenal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 38 Adressaadid

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel, [...]

*Euroopa Parlamendi nimel
president*

*Nõukogu nimel
eesistuja*

I LISA

ARTIKLIS 4 OSUTATUD SÄILITAMISKOHTADE KIRJELDAMIS- JA HINDAMISKRITEERIUMID

Artiklis 4 osutatud säilitamiskohtade kirjeldamine ja hindamine toimub neljas etapis järgmiste kriteeriumide alusel. Kõrvalekaldumine ühest või mitmest kriteeriumist on lubatud, juhul kui see ei mõjuta suutlikkust teha kirjeldamise ja hindamise abil artikli 4 kohaseid otsuseid.

1. etapp: andmete kogumine

Koguda tuleb piisavalt andmeid, et konstrueerida säilitamiskoha ja säilitamiskompleksi, sealhulgas lasumi ning ümbritseva piirkonna, sealhulgas hüdrodaamiliselt seotud alade *ruumala- ja dünaamika kolmemõõtmeline (3-D) geoloogiline mudel*. Andmed peaksid hõlmama vähemalt kompleksi järgmisi olulisi omadusi:

- a) reservuaari geoloogia ja geofüüsika;
- b) hüdrogeoloogia (eelkõige joodava põhjavee olemasolu);
- c) reservuaari tehnilised andmed (kaasa arvatud reservuaari poorsuse mahuarvutused süsinikdioksiidi geoloogilisse formatsiooni juhtimise ja seal lõpliku säilitamise jõudluse jaoks, rõhu- ja temperatuuritingimused, rõhu-mahu kõver kui funktsioon formatsiooni mahutavusest, süsinikdioksiidi sissejuhtimise kumulatiivne määr ja aeg);
- d) geokeemia (lahustuvus, mineraliseerumine);
- e) geomehaanika (läbilaskvus, purunemisrõhk);
- f) seismilisus (indutseeritud maavärinate tõenäosus);
- g) potentsiaalsete looduslike ja tehnilike lekketeede olemasolu ja nende seisund.

Kaardistada tuleb järgmised kompleksi ümbruse omadused:

- h) säilitamiskompleksi ümbritsevad alad, mida võib mõjutada süsinikdioksiidi säilitamine säilitamiskohas;
- i) säilitamiskoha kohal asuva piirkonna elanikkonna jaotumine;
- j) kaugus väärtuslikest loodusvaradest (kaasa arvatud direktiivide 79/409/EMÜ ja 92/43/EMÜ kohastest Natura 2000 aladest, joodavast põhjaveest ja süsivesinikest);
- k) võimalik kokkupuude teiste tegevusaladega (sh süsivesinike uurimine, tootmine ja ladustamine, põhjaveekihtide geotermiline kasutamine);
- l) kaugus võimalikust süsinikdioksiidi allikast või allikatest (kaasa arvatud säilitamiseks ökonoomselt kättesaadava süsinikdioksiidi potentsiaalne hinnanguline üldmass).

2. etapp: Säilitamiskompleksi digitaalne modelleerimine

Kasutades 1. etapil kogutud andmeid, tuleb digitaalseid reservuaarimudeleid kasutades konstrueerida võimaliku säilitamiskompleksi, kaasa arvatud lasumi ja hüdrodaamiliselt seotud alade kolmemõõtmeline staatiline geoloogiline mudel või mitu sellist mudelit. Staatilises geoloogilises mudelis kasutatakse kompleksi kirjeldamiseks järgmisi näitajaid:

- a) füüsikalise püüdu geoloogiline struktuur;
- b) reservuaari geomehaanilised ja geokeemilised omadused;
- c) murrangute või lõhede olemasolu ja murrangute/lõhede sulgemine;
- d) katend (lasum, hermeetilised kihid, poorsed ja läbilaskvad kihid);
- e) säilitamiseks mõeldud formatsiooni horisontaalne ja vertikaalne ulatus;
- f) poorse ala maht (kaasa arvatud poorsuse jaotus);
- g) kõik muud olulised omadused.

Mudeli konstrueerimiseks kasutatud parameetritega seotud määramatust tuleb hinnata, töötades iga parameetri jaoks välja mitu stsenaariumi ja arvutades asjakohased usalduspiirid. Mudeli endaga seotud määramatust tuleb samuti hinnata.

3. etapp: turvalisuse, tundlikkuse ja ohtude kirjeldamine

Etapp 3.1. Turvalisuse kirjeldamine

Turvalisuse kirjeldamine põhineb dünaamilisel modelleerimisel, hõlmates süsinikdioksiidi säilitamiskohta juhtimise mitmesuguseid ajalisi matkeid, kasutades kolmemõõtmelist staatilist geoloogilist mudelit 2. etapi raames konstrueeritud digitaalses säilitamiskompleksi mudelis. Arvestada tuleb järgmisi tegureid:

- a) võimalik süsinikdioksiidi sissejuhtimise kiirus ja süsinikdioksiidi omadused;
- b) ühendatud protsesside tõhususe modelleerimine (st viis, kuidas mitmesugused üksikud mõjud mudeli(te)s vastastikku toimivad);
- c) reageerimisprotsessid (st formatsiooni juhitud süsinikdioksiidi reageerimisest kohapealsete mineraalidega saadud tagasiside mudelis);
- d) kasutatud reservuaarimudel (teatavate järelduste kinnitamiseks tuleb võib-olla kasutada mitut mudelit);
- e) lühi- ja pikaajalised modelleerimised (et teha kindlaks süsinikdioksiidi saatus ja käitumine aastakümnete ja aastatuhandete jooksul, kaasa arvatud süsinikdioksiidi vees lahustumise kiirus).

Dünaamiline modelleerimine peab andma järgmised andmed:

- f) rõhu sõltuvus ajast säilitamisprotsessis;

- g) süsinikdioksiidi horisontaalne ja vertikaalne ulatus vs. aeg;
- h) süsinikdioksiidi voolamise olemus reservuaaris, kaasa arvatud faasiline käitumine;
- i) süsinikdioksiidi püüdmise mehhanismid ja määrad (kaasa arvatud lekkekohad ning nende lateraalne ja vertikaalne sulgemine);
- j) sekundaarse sidumise süsteemid üldises säilitamiskompleksis;
- k) säilitamiskoha mahutavus ja rõhu gradiendid;
- l) säilitamisformatsiooni(de) ja lasumi murdumise oht;
- m) süsinikdioksiidi lasumisse sisenemise oht (nt lasumi kapillaarse rõhu ületamise või lasumi lagunemise korral);
- n) lekke oht mahajäetud või nõuetele mittevastavalt tehtud puuraukude kaudu;
- o) liikumiskiirus (avatud reservuaaride korral);
- p) lõhede sulgemise kiirus;
- q) muutused formatsiooni(de) hüdrokeemias ja hilisemad reaktsioonid (nt pH-taseme muutus, mineraalide moodustumine) ja reaktsioonide modelleerimise kasutamine mõju hindamiseks;
- r) formatsiooni vedelike teisaldamine.

Etapp 3.2. Tundlikkuse kirjeldamine

Tuleb korraldada mitu modelleerimist, et teha kindlaks hindamise tundlikkus konkreetsete parameetrite kohta tehtud eelduste suhtes. Simulatsioonid peavad põhinema parameetrite muutmisel staatilises geoloogilises mudelis ning määrade ja eelduste muutmisel dünaamilisel modelleerimisel. Suurt tundlikkust tuleb võtta arvesse ohuanalüüsi läbiviimisel.

Etapp 3.3. Ohtude kirjeldamine

Ohtude kirjeldamisel tuleb kirjeldada säilitamiskompleksist lekkimise võimalikkust, mis tehakse kindlaks eespool kirjeldatud dünaamilise modelleerimise ja turvalisuse kirjeldamise kaudu. Muu hulgas tuleb arvesse võtta järgmisi näitajaid:

- a) võimalikud lekketeed;
- b) lekete võimalik suurus kindlakstehtud lekketeede kohta (voolukiirused);
- c) võimalikku lekkimist mõjutavad olulised parameetrid (nt reservuaari maksimaalne rõhk, süsinikdioksiidi sissejuhtimise maksimaalne kiirus, tundlikkus staatilises geoloogilises mudelis kasutatud mitmesuguste eelduste suhtes jne);
- d) süsinikdioksiidi säilitamise teisejärguline mõju, kaasa arvatud formatsioonist teisaldatud vedelikud ja süsinikdioksiidi säilitamisega tekitatud uued ained;

- e) muud tegurid, mis võivad ohustada inimeste tervist või keskkonda (nt projektiga seotud füüsilised struktuurid).

Ohtude kirjeldamine peab hõlmama mitmeid võimalikke stsenaariume, kaasa arvatud stsenaariume, milles katsetatakse säilitamiskompleksi turvalisust äärmuslikes tingimustes.

4. etapp: riskihindamine

Riskihindamisel tuleb kasutada 3. etapis ohtude kirjeldamise raames koostatud stsenaariume ja see peab hõlmama järgmisi tegevusi:

- a) *kokkupuute hindamine* – põhineb säilitamiskompleksi kohal asuva keskkonna iseärasustel ja elanikkonna jaotumisel ning 3. etapis kindlakstehtud võimalike lekketeede kaudu lekkiva süsinikdioksiidi võimalikul käitumisel ja saatusel;
- b) *mõju hindamine* – põhineb konkreetsete liikide, kogukondade või elupaikade tundlikkusel 3. etapi raames kindlakstehtud võimalike lekkejuhtude suhtes. Vajaduse korral tuleb hinnata mõju, mis tuleneb kokkupuutest süsinikdioksiidi suurenenud kontsentratsiooniga biosfääris (sh mullas, meresetetes ja põhjavees (lämbumine; hüperkapnia)) ja vähenenud pH-tasemest neis keskkondades lekkiva süsinikdioksiidi tagajärjel. Tuleb hinnata ka muude, lekkiva süsinikdioksiidi voolus esineda võivate ainete mõju (kas lisandid, mis esinevad formatsiooni juhitud voolus või süsinikdioksiidi säilitamise tõttu tekkinud uued ained). Seda mõju tuleb hinnata erinevate aja- ja ruumiskaalade alusel ning siduda mitmesuguse suurusega lekkejuhtudega.
- c) *riskikirjeldus* – see peab hõlmama säilitamiskoha turvalisuse ja terviklikkuse lühi- ja pikaajalist hindamist, kaasa arvatud lekkeohu hindamist kavandatud kasutustingimuste alusel ning keskkonnale ja tervisele avalduva mõju hindamist halvimal võimalikul juhul. Riskikirjeldus peab põhinema ohtude, kokkupuute ja mõju hindamisel. See peab sisaldama ka hinnangut määramatuse allikate kohta.

II LISA

ARTIKLI 13 LÕIKES 2 OSUTATUD SEIREKAVA KEHTESTAMISE JA AJAKOHASTAMISE NING SULGEMISJÄRGSE SEIRE KRITEERIUMID

1. Seirekava koostamine ja ajakohastamine

Artikli 13 lõikes 2 osutatud seirekava tuleb artikli 13 lõikes 1 sätestatud seirenõuete järgimiseks koostada ja ajakohastada järgmiste kriteeriumide alusel.

1.1. Kava koostamine

Seirekavas tuleb üksikasjalikult kirjeldada projekti põhietappidel teostatavat seiret, kaasa arvatud baasseiret, püsiseiret ja sulgemisjärgset seiret. Iga etapi kohta tuleb esitada järgmised andmed:

- a) seiratud parameetrid;
- b) kasutatud seiretehnoloogia ja tehnoloogia valiku põhjendus;
- c) seiratud kohad ja kohtade valiku põhjendus;
- d) seire sagedus ja sageduse valiku põhjendus.

Seiratavate parameetrite valimisel lähtutakse seire eesmärgi täitmisest. Kava peab siiski igal juhul hõlmama järgmiste parameetrite pidevat või perioodilist seiret:

- e) süsinikdioksiidi sissejuhtimisseadmest lenduvad süsinikdioksiidi heitkogused;
- f) süsinikdioksiidi vooluhulk süsinikdioksiidi formatsiooni juhtimiseks kasutatava puuraugu suudme sulge- ja regulaarseadmetes;
- g) süsinikdioksiidi rõhk ja temperatuur süsinikdioksiidi formatsiooni juhtimiseks kasutatava puuraugu suudme sulge- ja regulaarseadmetes (et määrata kindlaks voolu hulka);
- h) formatsiooni juhitud materjali keemiline analüüs;
- i) reservuaari temperatuur ja rõhk (et määrata kindlaks süsinikdioksiidi faasiline käitumine ja olukord).

Seiretehnoloogia valik peab põhinema kavandamise ajal valitseval heal taval. Vajaduse korral tuleb kaaluda ja kasutada järgmisi võimalusi:

- j) tehnoloogia, mille abil on võimalik avastada süsinikdioksiidi olemasolu, asukohta ja maaaluseid liikumisteid;
- k) tehnoloogia, mille abil on võimalik saada teavet süsinikdioksiidi voo rõhu-mahu kõvera ja küllastumuse horisontaalse/vertikaalse jaotuse kohta, kohaldades kolmemõõtmelist arvumodelit artikli 4 ja I lisa kohaselt kindlaks tehtud säilitamisformatsiooni kolmemõõtmelistele geoloogilistele mudelitele;

- 1) tehnoloogia, millega on võimalik hõlmata laialdast maa-ala, et saada teavet varem avastamata võimalike lekketeede kohta kogu säilitamiskompleksi piires ja sellest väljaspool juhul, kui esineb olulisi eeskirjade eiramisi või süsinikdioksiidi liikumist väljapoole säilitamiskompleksi.

1.2. Kava ajakohastamine

Seire käigus kogutud andmeid tuleb võrrelda. Tulemusi tuleb võrrelda käitumisega, mida prognoositi artikli 4 ja I lisa 3. etapi kohase turvalisuse kirjeldamise raames läbiviidud kolmemõõtmelises rõhu-mahu ja küllastumuse dünaamilises matkemodelleerimises.

Kui mõõdetud ja prognoositud käitumine on väga erinev, tuleb kolmemõõtmeline mudel ümber kalibreerida nii, et see kajastaks mõõdetud käitumist. Ümberkalibreerimine peab põhinema seirekava andmeuringutel ja vajaduse korral tuleb saada lisaandmeid, kui see on oluline, et tagada usaldus ümberkalibreerimise eelduste vastu.

I lisa 1. ja 3. etappi tuleb korrata, kasutades ümberkalibreeritud kolmemõõtmelist mudeli, et luua uued ohustsenaariumid ja voolumäärad. Uusi stsenaariume tuleb kasutada I lisa 4. etapi raames koostatud riskihindamise läbivaatamiseks ja ajakohastamiseks.

Kui olemasolevate andmete võrdlemise ja mudeli ümberkalibreerimise tulemusel tehakse kindlaks uued süsinikdioksiidi allikad, lekketeed ja voolukiirused, tuleb seirekava vastavalt ajakohastada.

2. Sulgemisjärgne seire

Sulgemisjärgne seire peab põhinema artikli 13 lõikes 2 ja eespool punktis 1.2 osutatud seirekava rakendamise ajal kogutud ja modelleeritud andmetel. See peab eelkõige andma teavet, mis on vajalik artikli 18 lõike 1 kohase otsuse tegemiseks.

FINANTSSELGITUS

1. ETTEPANEKU NIMETUS:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, milles käsitletakse süsinikdioksiidi geoloogilist säilitamist ning millega muudetakse nõukogu direktiive 85/337/EMÜ ja 96/61/EÜ, direktiive 2000/60/EÜ, 2001/80/EÜ, 2004/35/EÜ, 2006/12/EÜ ja määrust (EÜ) nr 1013/2006

2. TEGEVUSPÕHISE JUHTIMISE / TEGEVUSPÕHISE EELARVESTAMISE RAAMISTIK

Keskfond (ABB kood 0703: Ühenduse keskkonnapoliitika ja keskkonnaalaste õigusaktide rakendamine).

3. EELARVEREAD

3.1. Eelarveread (tegevusassigneeringute read ja nendega seonduvad tehnilise ja haldusabi read (endised B..A read)), sh järgmised nimetused:

Keskkonna rahastamisvahend (LIFE+ aastateks 2007–2013) (07 03 07)

3.2. Meetme ja finantsmõju kestus:

Komisjoni tegevus süsinikdioksiidi säilitamiskohti käsitlevate loaotsuste kavandite läbivaatamisel ei ole ajaliselt piiratud. Ekspertidele hüvitiste maksmise rahastamise sätete kestus on määratud keskkonna rahastamisvahendi (LIFE+) keskkonnapoliitika ja juhtimise osa kestusega: 1.1.2007–31.12.2013.

3.3. Eelarve tunnused:

Eelarverida	Kulu liik		Uus	EFTA osamaks	Taotlejariikide osamaksud	Finantsperspektiivi rubriik
070307	Mittekohustuslik	Liigendatud	JAH	EI	EI	Nr 2

4. ÜLEVAADE VAHENDITEST

4.1. Rahalised vahendid

4.1.1. Ülevaade kulukohustuste assigneeringutest ja maksete assigneeringutest

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Kulu liik	Jao nr		2008	2009	2010	2011	2012	2013 jj	Kokku
-----------	--------	--	------	------	------	------	------	---------	-------

Tegevuskulud²¹

Kulukohustuste assigneeringud	8.1.	a	0	0	0	0.6068	0.6068	0.6068	3.6228
Maksete assigneeringud		b	0	0	0	0.6068	0.6068	0.6068	3.6228

Võrdlussummas sisalduvad halduskulud²²

Tehniline ja haldusabi (liigendamata assigneeringud)	8.2.4.	c	0	0	0	0	0	0	0
--	--------	---	---	---	---	---	---	---	---

VÕRDLUSSUMMA KOKKU

Kulukohustuste assigneeringud		a+c	0	0	0	0.6068	0.6068	0.6068	3.6228
Maksete assigneeringud		b+c	0	0	0	0.6068	0.6068	0.6068	3.6228

Võrdlussummast välja jäävad halduskulud²³

Personalikulud ja nendega seonduvad kulud (liigendamata assigneeringud)	8.2.5.	d	0	0	0	0.0648	0.0648	0.0648	0.1944
Võrdlussummast välja jäävad halduskulud, v.a personalikulud ja nendega seonduvad kulud (liigendamata assigneeringud)	8.2.6.	e	0	0	0.027	0.096	0.046	0.096	0.265

Meetme soovituslik finantskulu kokku

²¹ Kulud, mis ei kuulu asjaomase jaotise xx peatüki xx 01 alla.

²² Kulud, mis kuuluvad jaotise xx artikli xx 01 04 alla.

²³ Kulud, mis kuuluvad peatüki xx 01 alla, välja arvatud artiklid xx 01 04 ja xx 01 05.

Kulukohustuste assigneeringud (sh personalikulud) KOKKU		a+ c+ d +e	0	0	0.027	0.7676	0.7176	0.7676	2.2798
Maksete (sh KOKKU) assigneeringud (sh personalikulud)		b +c + d +e	0	0	0.027	0.7676	0.7176	0.7676	2.2798

Kaasrahastamise andmed

Kui ettepanek hõlmab liikmesriikide või muude asutuste (palun täpsustada) poolset kaasrahastamist, peaks allpool esitatud tabelis näitama, milline on selle kaasrahastamise hinnanguline tase (kui kaasrahastajaid on mitu, võib lisada täiendavaid ridu):

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Kaasrahastav asutus		2008	2009	2010	2011	2012	2013 jj	Kokku
.....	f	0	0	0	0	0	0	0
Kulukohustuste assigneeringud (sh kaasrahastamine) KOKKU	a+c+d +e+f	0	0	0.027	0.7676	0.7176	0.7676	2.2798

4.1.2. Kooskõla finantsplaneeringuga

- Ettepanek vastab olemasolevale finantsplaneeringule
- Ettepanekuga kaasneb finantsperspektiivi asjakohase rubriigi ümberplaneerimine.
- Ettepanekuga seoses võib olla vajalik institutsioonidevahelise kokkuleppe²⁴ sätete kohaldamine (st paindlikkusinstrumendi või finantsperspektiivi läbivaatamine).

4.1.3. Finantsmõju tuludele

- Ettepanekul puudub finantsmõju tuludele
- Ettepanekul on finantsmõju; mõju tuludele on järgmine:

miljonites eurodes (üks koht pärast koma)

	Enne		
			Olukord pärast meetme rakendamist

²⁴ Vt institutsioonidevahelise kokkuleppe punktid 19 ja 24.

Eelarverida	Tulud	meetme rakendamist [aasta n-1]	[aast a n]	[n+1]	[n+2]	[n+3]	[n+4]	[n+5] ²⁵
	a) Tulud absoluutväärtuses							
	b) Muutused tuludes	Δ						

4.2. Täistööajale taandatud personal (sh ametnikud, ajutine personal ja koosseisuväline personal), vt täpsemalt punktist 8.2.1.

Aastane vajadus	2008	2009	2010	2011	2012	2013 jj
Personal kokku	0	0	0	0.6	0.6	0.6

5. TUNNUSJOONED JA EESMÄRGID

5.1. Lühi- või pikaajalises perspektiivis täidetav vajadus

Süsinikdioksiidi geoloogiline säilitamine on uus tehnoloogia ja ettepanekus sätestatakse säilituskohtadele lubade väljaandmise nõuded. Säilituskohale loa väljaandmine on olulise tähtsusega otsus, sest kui koht on õigesti valitud, on tulevikus lekkeoht ja sellega seotud kahjuliku mõjuga tagajärgede oht minimaalne. Direktiivi rakendamise algetapis on soovitatav võtta meetmeid lubade väljaandmisel järjekindla lähenemisviisi tagamiseks kõikjal EL-is.

5.2. Ühenduse meetme lisandväärtus, ettepaneku seotus ja kooskõla muude finantsmeetmetega ning võimalik koostoime

Lubade väljaandmisel järjekindluse tagamiseks soovitatud mehhanism on loa kavandite läbivaatamine ühenduse tasandil, mille tulemusena esitab komisjon oma arvamuse. Läbivaatamise käigus i) kontrollitakse direktiivi nõuete kohaldamist konkreetse säilituskoha suhtes, ii) võetakse seisukoht selles suhtes, kas tehtud analüüsid on piisavalt põhjalikud, et võimaldada direktiiviga ettenähtud järeldusi teha, eelkõige võimaliku lekke ning keskkonnamõju ja inimeste tervisele avalduva mõju kohta, iii) hinnatakse analüüside tegemisel kasutatud andmete ja töövahendite/metoodika usaldusväärsust ning iv) võetakse seisukoht selles suhtes, kas loa kavandis tehtud järeldused on tõendusmaterjaliga põhjendatud.

5.3. Ettepaneku eesmärgid, oodatavad tulemused ja nendega seonduvad näitajad tegevuspõhise juhtimise raames

Loa andmise otsuste läbivaatamise eesmärk on tagada ettepanekus sätestatud eeskirjade samaväärne rakendamine süsinikdioksiidi säilitamise ohutuks kasutuselevõtuks. Läbivaatamise käigus omandatud kogemused moodustavad aluse üldjuhiste kehtestamiseks eeskirjade rakendamise kohta.

²⁵ Additional columns should be added if necessary i.e. if the duration of the action exceeds 6 years

5.4. Rakendusmeetod (soovituslik)

X Tsentraliseeritud haldamine

- X otse, haldajaks on komisjon
- kaudselt, haldamine on delegeeritud:
  - täitevasutustele
  - ühenduste asutatud asutustele, millele on osutatud finantsmääruse artiklis 185
  - riigi avalik-õiguslikele asutustele või avalikke teenuseid osutavatele asutustele
- Haldamine detsentraliseeritult või koostöös*
  - liikmesriikidega
  - kolmandate riikidega
- Haldamine ühiselt rahvusvaheliste organisatsioonidega (palun täpsustada)*

Asjakohased märkused:

6. JÄRELEVALVE JA HINDAMINE

6.1. Järelevalve

Komisjon korraldab liikmesriikide pädevate asutuste vahelise teabevahetuse kavandatava direktiivi kohaldamise kohta, mille juurde kuuluvad ka loa andmise otsuste kavandite läbivaatamise aruanded.

Lepingutega, mille komisjon on direktiivi rakendamiseks sõlminud, on ette nähtud komisjoni (või komisjoni volitatud esindaja) poolne järelevalve ja finantskontroll ning vajadusel kontrollikoja auditid kohapeal.

6.2. Hindamine

6.2.1. Eelhindamine

Ettepanekuga kaasneva mõju hindamise käigus teostati eri võimaluste analüüs direktiivi järjekindla kohaldamise tagamiseks rakendamise algetapis ja jõuti järeldusele, et komisjonipoolne läbivaatamine on selleks kõige sobivam.

6.2.2. Vahe- ja järelhindamise järel võetavad meetmed (varasematest samalaadsetest kogemustest saadud õppetunnid)

Ei kohaldata

6.2.3. Edasise hindamise tingimused ja sagedus

Iga kolme aasta järel direktiivi toimimise kohta esitatava aruande osana esitab komisjon aruande loa andmise otsuste kavandite läbivaatamise kohta, mille juurde kuuluvad kõikjal EL-is järjekindlal kohaldamisel tehtud edusammud ja ülevaade saadud teadmistest.

7. PETTUSEVASTASED MEETMED

Sisekontrollistandardite nr 14, 15, 16, 18, 19, 20, 21 ning nõukogu määruse (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 (mis käsitleb Euroopa ühenduste üldeelarve suhtes kohaldatavat finantsmäärust) põhimõtete täieulatuslik kohaldamine.

Komisjon tagab, et käesoleva meetme alusel rahastatavate meetmete rakendamisel kaitstakse ühenduse finantshuve pettuse, korrupsiooni ja muu ebaseadusliku tegevuse vastu ennetavate meetmete kohaldamisega, tõhusa kontrollimisega ja alusetult väljamakstud summade sissenõudmisega ning juhul, kui tuvastatakse eeskirjade eiramine, tõhusate, proportsionaalsete ja hoiatavate karistustega kooskõlas nõukogu määrustega (EÜ, Euratom) nr 2988/95 ja (Euratom, EÜ) nr 2185/96 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1073/1999.

8. ANDMED VAHENDITE KOHTA

8.1. Ettepaneku eesmärgid nende finantskulu järgi

Kulukohustuste assigneeringud miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

(Esitada eesmärkide, meetmete ja väljundite nimetused)	Väljundi liik	Keskmise kulu	2008		2009		2010		2011		2012		2013 jj		KOKKU	
			Väljundite arv	Kulud kokku	Väljundite arv	Kulud kokku	Väljundite arv	Kulud kokku	Väljundite arv	Kulud kokku	Väljundite arv	Kulud kokku	Väljundite arv	Kulud kokku	Väljundite arv	Kulud kokku
TEGEVUSEESMÄRK NR 1 Loa kavandite läbivaatamine teaduskomisjoni poolt																
Meede 1: Hüvitised koosolekul osalemise eest		0.003	0	0.000	0	0.000	0	0.000	2	0.006	2	0.006	2	0.006	6	0.018
Meede 2: Hindamine		0.0004	0	0.000	0	0.000	0	0.000	2	0.0008	2	0.0008	2	0.0008	6	0.0048
Meede 3: Uuringud		0.3	0	0.000	0	0.000	0	0.000	2	0.6	2	0.6	2	0.6	6	3.6
1. eesmärk kokku				0.000		0.000		0.000		0.6068		0.6068		0.6068		3.6228
KULUD KOKKU				0.000		0.000		0.000		0.6068		0.6068		0.6068		3.6228

8.2. Halduskulud

8.2.1. Töötajate arv ja tüüp

Ametikohta liik		Meetme haldamiseks vajalik olemasolev ja/või täiendav personal (täistööajale taandatud ametikohtade arv)					
		2008	2009	2010	2011	2012	2013
Ametnikud või ajutine personal ²⁶ (XX 01 01)	A*/AD	0	0	0	0.4	0.4	0.4
	B*, C*/AST	0	0	0	0.2	0.2	0.2
Art XX 01 02 kohaselt rahastatav personal ²⁷							
Art XX 01 04/05 kohaselt rahastatav muu personal ²⁸							
KOKKU		0	0	0	0.6	0.6	0.6

8.2.2. Meetmest tulenevate ülesannete kirjeldus

A*/AD kategooria ametnik tagab teaduskomisjonile sekretariaaditeenused, vastutab haldusteenuste tagamise eest ja vastutab komisjoni arvamuse vastuvõtmiseks vajaliku sisemenetluse korraldamise eest pärast seda, kui teaduskomisjon on andnud oma hinnangu. AST kategooria ametnik tagab haldusteenused.

8.2.3. Ametikohtade jaotus (koosseisuline personal)

- Ametikohad, mis on asendatava või pikendatava programmi haldamiseks praegu ette nähtud
- Ametikohad, mis on poliitilise strateegia / esialgse eelarveprojekti rakendamise raames eelnevalt aastaks n ette nähtud
- Ametikohad, mida tuleb taotleda järgmise poliitilise strateegia / esialgse eelarveprojekti menetlemise käigus

²⁶ Ametikoha kulud EI OLE kaetud võrdlussummast.

²⁷ Ametikoha kulud EI OLE kaetud võrdlussummast.

²⁸ Mille kulud sisalduvad võrdlussummas.

- Ametikohad, mis tuleb olemasolevaid vahendeid kasutades asjaomasel haldustalitusel ümber paigutada (talitusesisesed ümberpaigutused)
- Ametikohad, mis on aastal n nõutavad, kuid ei ole kõnealuse aasta poliitilise strateegia / esialgse eelarveprojekti rakendamise raames ette nähtud

8.2.4. Võrdlussummas sisalduvad muud halduskulud (XX 01 04/05 – Halduskorralduskulud)

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Eelarverida (number ja nimetus)	2008	2009	2010	2011	2012	2013 ja järgnevad	KOKKU
1 Tehniline ja haldusabi (sh sellega seonduvad personalikulud)							
Täitevasutused ²⁹							
Muu tehniline ja haldusabi							
- sisene							
- väline							
Tehniline ja haldusabi kokku	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000

8.2.5. Võrdlussummast välja jäävad personalikulud ja nendega seonduvad kulud

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Ametikoha liik	2008	2009	2010	2011	2012	2013 jj
Ametnikud ja ajutine personal (XX 01 01)	0	0	0	0.0648	0.0648	0.0648
Art XX 01 02 kohaselt rahastatav personal (abiteenistujad, riikide lähetatud eksperdid, lepinguline personal jne) (täpsustada eelarverida)						
(Võrdlussummast VÄLJA jäävad) personalikulud ja nendega seonduvad kulud kokku	0	0	0	0.0648	0.0648	0.0648

Arvestus – *Ametnikud ja ajutine personal*

Standardpalk 1A* /AD puhul on punkti 8.2.1 kohaselt 0,108 miljonit eurot.

²⁹ Viidata tuleb konkreetsele asjaomas(t)e täitevasutus(t)e finantsselgitusele.

Arvestus – *Art XX 01 02 kohaselt rahastatav personal*

8.2.6. Võrdlussummast välja jäävad muud halduskulud

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013 ja hilje m	KOKK U
XX 01 02 11 01 – Lähetused	0	0	0	0.019	0.019	0.019	0.057
XX 01 02 11 02 – Koosolekud ja konverentsid	0	0	0	0.05	0	0.05	0.1
XX 01 02 11 03 – Komiteed ³⁰	0	0	0.027	0.027	0.027	0.027	0.108
XX 01 02 11 04 – Uuringud ja konsultatsioonid							
XX 01 02 11 05 – Infosüsteemid							
2 Muud halduskulud kokku (XX 01 02 11)							
3 Muud haldusliku iseloomuga kulud (täpsustage, lisades viite eelarvereale)							
Halduskulud kokku, v.a personalikulud ja nendega seonduvad kulud (jäävad võrdlussummas VÄLJA)			0.027	0.096	0.046	0.096	0.266

Arvestus – *Võrdlussummast välja jäävad muud halduskulud*

10 lähetust igale teaduskomisjoni koosolekule (kaks korda aastas), 950 eurot lähetuse kohta = 0,019 miljonit eurot.

Iga kahe aasta tagant toimuv konverents alates 2011. aastast, konverentsi kulud on 0,05 miljonit eurot.

Alates 2010. aastast on ette nähtud iga-aastased komitee koosolekud (ühikuhind 27 000 eurot) teabe vahetamiseks, et vastu võtta asjaomased suunised ja soovitused paremaks

³⁰ Täpsustada komitee liik ja rühm, millesse see kuulub.

liikmesriikidevaheliseks ühtlustamiseks.

Personali- ja halduskulude vajadused kaetakse juhtiva peadirektoraadi eraldisest iga-aastase eraldamismenetluse raames.